

ZAKON

O VANPARNIČNOM POSTUPKU

(Objavljen u "Sl. glasniku RS", br. 36 od 7. maja 2009)

I - OSNOVNE ODREDBE

Član 1.

(1) Ovim zakonom utvrđuju se pravila vanparničnog postupka po kojima sudovi ili drugi organi postupaju i odlučuju o ličnim, porodičnim, imovinskim i drugim pravima i pravnim interesima koji se po zakonu rješavaju u vanparničnom postupku.

(2) Odredbe ovog zakona primjenjuju se i u drugim pravnim stvarima iz nadležnosti sudova za koje zakonom nije izričito određeno da se rješavaju u vanparničnom postupku, a ne odnose se na zaštitu povrijeđenog ili ugroženog prava, niti se zbog karaktera pravne stvari ili svojstva stranaka u postupku mogu primijeniti odredbe Zakona o parničnom postupku.

Član 2.

(1) Opšte odredbe ovog zakona primjenjuju se i u posebnim vanparničnim postupcima sadržanim u ovom zakonu ako nije drugačije određeno, kao i u drugim vanparničnim stvarima za koje posebnim zakonom nisu uređena pravila postupanja.

(2) U vanparničnom postupku shodno se primjenjuju odredbe Zakona o parničnom postupku ("Službeni glasnik Republike Srpske", br. 58/03, 85/03, 74/05 i 63/07), ako zakonom nije drugačije određeno.

Član 3.

(1) Vanparnični postupak pokreće se pred osnovnim sudom (u daljem tekstu: sud) prijedlogom fizičkog ili pravnog lica, kao i prijedlogom organa određenog ovim ili drugim zakonom.

(2) Izuzetno, sud pokreće vanparnični postupak po službenoj dužnosti u slučajevima i pod uslovima određenim ovim ili drugim zakonom.

(3) Ako postupak nije pokrenuo organ koji je zakonom ovlašćen da ga pokrene, sud će bez odlaganja obavijestiti taj organ da je postupak pokrenut na prijedlog ovlašćenog lica i odrediti mu rok za prijavljivanje učešća u postupku, te do isteka tog roka zastati sa postupkom, ako je to potrebno radi zaštite stranaka u postupku ili radi zaštite javnog interesa.

Član 4.

(1) Učesnik u vanparničnom postupku je lice koje je postupak pokrenulo, lice o čijim se pravima ili pravnim interesima odlučuje u postupku, kao i organ koji učestvuje u postupku na osnovu zakonskog ovlašćenja da pokrene postupak, bez obzira da li je postupak pokrenulo ili je kasnije stupilo u postupak.

(2) Svojsvo učesnika u postupku, s pravnim dejstvom u određenoj pravnoj stvari, sud može izuzetno priznati i onim oblicima udruživanja koji nemaju svojsvo pravnog lica i za koje nije posebnim propisima određeno da mogu biti učesnici u postupku, ako ispunjavaju uslove iz Zakona o parničnom postupku i ako se predmet vanparnične stvari na njih neposredno odnosi.

(3) Predlagač u smislu ovog zakona je lice, odnosno organ, po čijem prijedlogu je postupak pokrenut, a protivnik predlagača je lice prema kojem se ostvaruje pravo ili pravni interes predlagača.

Član 5.

(1) U vanparničnom postupku sud po službenoj dužnosti preduzima mjere radi zaštite prava i pravnih interesa maloljetnika o kojima se roditelji ne staraju, kao i drugih lica koja nisu u mogućnosti da se sama brinu o zaštiti svojih prava i pravnih interesa.

(2) Kad se u postupku odlučuje o pravima i pravnim interesima maloljetnika i drugih lica pod posebnom zaštitom, sud će obavijestiti nadležni organ starateljstva o pokretanju postupka, pozivati ga na ročišta i dostavljati mu podneske učesnika i rješenja protiv kojih je dozvoljen pravni lijek, bez obzira da li nadležni organ starateljstva učestvuje u postupku.

(3) Kad smatra da je to potrebno, sud će pozvati nadležni organ starateljstva da učestvuje u postupku i odrediti mu rok u kome može prijaviti svoje učešće. Sud će zastati sa postupkom za vrijeme dok ovaj rok ne istekne, ali nadležni organ starateljstva svoje pravo da učestvuje u postupku može koristiti poslije proteka tog roka.

Član 6.

Nadležni organ starateljstva koji učestvuje u postupku, i kad zakonom nije ovlašten da pokreće postupak, može da preuzima sve radnje u postupku radi zaštite prava i pravnih interesa maloljetnika i drugih lica pod posebnom zaštitom, a naročito da iznosi činjenice koje učesnici nisu naveli, da predlaže izvođenje dokaza i da izjavljuje pravne lijekove.

Član 7.

Izuzetno, sud može dozvoliti da učesnik koji nema poslovne sposobnosti, pored radnji na koje je zakonom ovlašten, preuzima i druge radnje u postupku radi ostvarivanja svojih prava i pravnih interesa, ako smatra da je u stanju da shvati značenje i pravne posljedice tih radnji.

Član 8.

(1) U vanparničnim stvarima koje se odnose na lična i porodična stanja učesnika, kao i drugim vanparničnim stvarima koje se odnose na prava i pravne interese sa kojima učesnici ne mogu raspolagati, učesnici se u postupku pred sudom ne mogu odreći svog zahtjeva, priznati zahtjev protivnog učesnika, niti zaključiti sudsko poravnanje.

(2) U postupku iz stava 1. ovog člana sud može utvrđivati i činjenice koje učesnici nisu iznijeli, kao i činjenice koje među učesnicima nisu osporavane, ako su od značaja za odlučivanje.

Član 9.

(1) Vanparnični postupak je javan.

(2) U postupku u kome se odlučuje o ličnim i porodičnim stanjima javnost je isključena, osim u postupku proglašenja nestalih lica umrlih i dokazivanja smrti.

Član 10.

(1) O prijedlozima učesnika sud odlučuje na ročištu samo u slučajevima kada je to zakonom određeno, ili kad ocijeni da je održavanje ročišta potrebno radi razrješenja ili utvrđivanja odlučnih činjenica ili kad smatra da je zbog drugih razloga održavanje ročišta cjelishodno.

(2) Izostanak pojedinog učesnika sa ročišta ne sprečava sud da dalje postupa, ako u pojedinim slučajevima zakonom nije drugačiji određeno.

(3) Saslušanje pojedinih učesnika u postupku može se izvršiti i u odsustvu drugih učesnika.

Član 11.

(1) Prijedlog za pokretanje vanparničnog postupka može se povući do donošenja prvostepenog rješenja.

(2) Prijedlog podnesen od više lica povlači se njihovom saglasnom izjavom, osim ako zakonom nije drugačije određeno.

(3) Prijedlog se može povući i nakon donošenja prvostepenog rješenja sve dok postupak nije pravosnažno okončan, ako se time ne vrijeđaju prava drugih učesnika na koje se rješenje odnosi ili ako ostali učesnici na to pristanu.

(4) Ako je prijedlog povučen poslije donošenja prvostepenog rješenja, prvostepeni sud će rješenje ukinuti i postupak obustaviti.

(5) Smatraće se da je prijedlog povučen kad predlagač ne dođe na prvo ročište ako je bio uredno pozvan, a ne postoje opštepoznate okolnosti koje su ga spriječile da dođe na ročište. Opravdane razloge izostanka sud može uvažiti i bez izjašnjavanja ostalih učesnika sve dok im ne uputi rješenje o povlačenju prijedloga.

(6) U slučajevima iz st. 1. i 5. ovog člana, ostali učesnici koji su zakonom ovlašćeni da pokrenu postupak mogu predložiti da se postupak nastavi. Prijedlog za nastavak postupka može se podnijeti u roku od 15 dana od dana prijema rješenja o povlačenju prijedloga.

Član 12.

(1) U postupku u kome se odlučuje o ličnim i porodičnim stanjima učesnika mjesno nadležan je sud na čijem području lice u čijem je interesu da se postupak vodi ima prebivalište, a ako nema prebivalište, sud na čijem području to lice ima boravište, ako zakonom nije drugačije određeno.

(2) U drugim vanparničnim stvarima mjesno je nadležan sud na čijem području predlagač ima prebivalište ili boravište, odnosno sjedište, ako zakonom nije drugačije određeno.

(3) Kad se u vanparničnom postupku odlučuje o nepokretnosti, isključivo je nadležan sud na čijem se području nepokretnost nalazi, a ako se nepokretnost nalazi na području više sudova, nadležan je svaki od tih sudova.

Član 13.

(1) U vanparničnom postupku sud se može po službenoj dužnosti oglasiti mjesno nenadležnim najkasnije na prvom ročištu, a ako ročište nije održano, do preduzimanja prve radnje koju je po pozivu suda učesnik preduzeo.

(2) Ako se u toku postupka izmijene okolnosti na kojima je mjesna nadležnost suda zasnovana, sud koji vodi postupak može predmet ustupiti sudu koji je prema izmijenjenim okolnostima mjesno nadležan, ako je očigledno da će se pred tim sudom postupak lakše sprovesti, ili ako je to u interesu lica pod posebnom društvenom zaštitom.

(3) Kad se predmet ustupa drugom sudu u interesu lica pod posebnom zaštitom, sud će prije ustupanja predmeta pozvati nadležni organ starateljstva da u određenom roku da svoje mišljenje o cjelishodnosti ustupanja. Ako nadležni organ starateljstva u određenom roku ne dostavi mišljenje, sud će postupiti prema okolnostima slučaja vodeći računa o interesima lica pod posebnom zaštitom.

Član 14.

(1) Ako sud utvrdi da bi postupak trebalo sprovesti po pravilima parničnog postupka, obustaviće vanparnični postupak.

(2) Postupak će se po pravosnažnosti rješenja iz stava 1. ovog člana nastaviti po pravilima parničnog postupka pred nadležnim sudom.

Član 15.

U vanparničnom postupku u prvom stepenu odlučuje sudija pojedinac ili notar, kao povjerenik suda.

Član 16.

(1) U vanparničnom postupku odluke se donose u obliku rješenja.

(2) Rješenje protiv koga je dozvoljena posebna žalba, kao i rješenje drugostepenog suda mora biti obrazloženo.

Član 17.

Protiv rješenja donesenog u prvom stepenu može se izjaviti žalba u roku od osam dana od dana dostavljanja rješenja, ako zakonom nije drugačije određeno.

Član 18.

(1) Žalba zadržava izvršenje rješenja, ako zakonom nije drugačije određeno.

(2) U slučaju kad je potrebno da se zaštite prava maloljetnika ili drugih lica pod posebnom zaštitom, sud može po službenoj dužnosti, a radi zaštite prava drugih učesnika po njihovom prijedlogu, odrediti da se položi obezbjeđenje u gotovom novcu. Kad to posebne okolnosti slučaja zahtijevaju, davanje obezbjeđenja može se odrediti u drugom obliku.

Član 19.

(1) Prvostepeni sud može povodom blagovremeno izjavljene žalbe novim rješenjem preinačiti ili ukinuti svoje ranije rješenje, ako nađe da je žalba osnovana, a time se ne vrijeđaju prava drugih učesnika koja se zasnivaju na tom rješenju.

(2) Ako prvostepeni sud ne preinači, odnosno ne ukine svoje rješenje, žalbu, zajedno sa spisima, dostaviće drugostepenom sudu na odlučivanje bez obzira da li je žalba podnesena u zakonom određenom roku.

(3) Drugostepeni sud može odlučiti i o neblagovremeno podnesenoj žalbi, ako se time ne vrijeđaju prava drugih lica koja se zasnivaju na tom rješenju.

Član 20.

(1) Kad odluka suda zavisi od rješenja prethodnog pitanja da li postoji neko pravo ili pravni odnos, a o tom pitanju još nije donio odluku sud ili drugi nadležni organ (u daljem tekstu: prethodno pitanje), sud može sam riješiti to pitanje, ako zakonom nije drugačije određeno.

(2) Odluka suda o prethodnom pitanju ima pravno dejstvo samo u vanparničnom postupku u kome je to pitanje riješeno.

Član 21.

(1) Ako su među učesnicima sporne činjenice važne za rješenje prethodnog pitanja, sud će ih uputiti da u određenom roku pokrenu parnicu ili postupak pred nadležnim organom uprave radi rješenja spornog prava, odnosno pravnog odnosa.

(2) Na parnicu, odnosno na postupak pred nadležnim organom uprave sud će uputiti onog učesnika čije pravo smatra manje vjerovatnim, ako zakonom nije drugačije određeno.

Član 22.

(1) Ako učesnik koji je upućen na parnicu ili postupak pred nadležnim organom uprave u roku koji ne može biti duži od 30 dana pokrene parnicu, odnosno postupak pred nadležnim organom uprave, vanparnični postupak će se prekinuti do pravosnažnog okončanja parničnog, odnosno upravnog postupka.

(2) Ako nijedan od učesnika do završetka vanparničnog postupka ne pokrene parnicu, odnosno postupak pred nadležnim organom uprave, sud će dovršiti postupak bez obzira na zahtjeve u pogledu kojih je učesnik upućen na parnicu, odnosno na postupak pred nadležnim organom uprave.

Član 23.

(1) Kad se rješenjem suda mijenja lično ili porodično stanje učesnika ili njihova prava i dužnosti, pravne posljedice rješenja nastaju kad ono postane pravosnažno.

(2) Izuzetno, sud može odlučiti da pravne posljedice rješenja nastupaju prije pravosnažnosti, ako je to potrebno radi zaštite maloljetnika ili drugih lica pod posebnom zaštitom.

(3) Pravosnažno rješenje kojim se mijenja lično ili porodično stanje učesnika bez odlaganja se dostavlja organu jedinice lokalne samouprave nadležnom za poslove vođenja matičnih knjiga rođenih za to lice.

Član 24.

Pravosnažnost rješenja donesenog u vanparničnom postupku ne sprečava učesnike da svoj zahtjev o kome je rješenjem odlučeno ostvaruju u parnici ili u postupku pred nadležnim organom uprave, kad im je to pravo priznato zakonom.

Član 25.

U vanparničnom postupku u kome se odlučuje o stambenim stvarima i naknadi za eksproprisanu nepokretnost, protiv pravosnažnog rješenja donesenog u drugom stepenu, dopuštena je revizija pod uslovima predviđenim Zakonom o parničnom postupku.

Član 26.

(1) Ako postoje uslovi iz člana 19. ovog zakona, sud će po prijedlogu za ponavljanje postupka prethodno postupiti kao po neblagovremeno podnesenoj žalbi. Ukoliko drugostepeni sud nađe da ti uslovi ne postoje, vratiće predmet prvostepenom sudu radi postupanja po prijedlogu.

(2) Protiv rješenja kojim je postupak pravosnažno završen, prijedlog za ponavljanje postupka ne može se podnijeti ako je učesniku ovim ili drugim zakonom priznato pravo da svoj zahtjev, o kome je rješenjem odlučeno, ostvaruje u parnici ili u postupku pred nadležnim organom uprave.

Član 27.

(1) O troškovima postupka u stvarima koje se odnose na lično i porodično stanje učesnika sud odlučuje po slobodnoj ocjeni, vodeći računa o okolnostima slučaja i o ishodu postupka, s tim što se u pogledu troškova postupka koji su prouzrokovani učešćem nadležnog organa starateljstva u vanparničnom postupku primjenjuju odredbe Zakona o parničnom postupku.

(2) U vanparničnim stvarima koje se odnose na imovinska prava učesnika učesnici snose troškove na jednake dijelove, ali ako postoji znatna razlika u pogledu njihovog udjela u imovinskom pravu o kome se odlučuje, sud će prema srazmjeru tog udjela odrediti koliki će dio troškova snositi svaki učesnik.

(3) U vanparničnim stvarima iz stava 2. ovog člana sud može odlučiti da sve troškove postupka snosi učesnik u čijem se interesu postupak vodi, odnosno učesnik koji je svojim ponašanjem isključivo dao povoda za pokretanje postupka.

II - UREĐENJE LIČNIH STANJA

1. Oduzimanje i vraćanje poslovne sposobnosti

Član 28.

(1) U postupku oduzimanja i vraćanja poslovne sposobnosti sud utvrđuje da li je punoljetno lice zbog potpune ili djelimične nesposobnosti za rasuđivanje u stanju da se samo brine o svojim pravima i interesima, te da u skladu s tim potpuno ili djelimično oduzme poslovnu sposobnost punoljetnom licu, ili potpuno ili djelimično vrati poslovnu sposobnost onom punoljetnom licu kod kojeg su prestali razlozi za potpuno, odnosno djelimično oduzimanje poslovne sposobnosti.

(2) Postupak iz stava 1. ovog člana mora se završiti u roku koji ne može biti duži od 30 dana od dana prijema prijedloga.

Član 29.

(1) Postupak za oduzimanje i vraćanje poslovne sposobnosti pokreće se na prijedlog:

- a) nadležnog organa starateljstva,
- b) nadležnog tužioca,
- v) bračnog druga, djeteta i roditelja onog lica za koje se predlaže oduzimanje, odnosno vraćanje poslovne sposobnosti,
- g) djeda, babe, brata, sestre, unuka i drugih lica, ukoliko trajno žive u domaćinstvu sa licem za koje se predlaže oduzimanje, odnosno vraćanje poslovne sposobnosti,
- d) lica kome se oduzima ili vraća poslovna sposobnost ukoliko ono može da shvati značaj i pravne posljedice svog prijedloga i
- đ) drugih lica, ukoliko je predviđeno zakonom.

(2) Postupak može pokrenuti i sud po službenoj dužnosti.

Član 30.

Za vođenje postupka nadležan je sud na čijem području lice kome se oduzima ili vraća poslovna sposobnost ima prebivalište, odnosno boravište.

Član 31.

Ako je lice kome se oduzima, odnosno vraća poslovna sposobnost vlasnik nepokretnih stvari, sud će bez odlaganja, radi zabilježbe vođenja postupka, obavijestiti zemljišnoknjižnu kancelariju mjesno nadležnog suda.

Član 32.

O pokretanju postupka obavještava se organ jedinice lokalne samouprave nadležan za poslove vođenja matičnih knjiga u kojima je upisano lice kome se oduzima, odnosno vraća poslovna sposobnost, radi evidentiranja vođenja postupka.

Član 33.

(1) Na sva ročišta za raspravljanje o prijedlogu pozivaju se predlagač, staratelj lica kome se oduzima ili vraća poslovna sposobnost, odnosno njegov privremeni zastupnik i nadležni organ starateljstva.

(2) Lice kome se oduzima, odnosno vraća poslovna sposobnost poziva se na ročište, osim ako ovo lice po ocjeni suda nije u stanju da shvati značaj i pravne posljedice svog učešća u postupku.

Član 34.

(1) O oduzimanju, odnosno vraćanju poslovne sposobnosti sud odlučuje na osnovu činjenica utvrđenih na ročištu.

(2) Ako je lice kome se oduzima, odnosno vraća poslovna sposobnost smješteno u javnu zdravstvenu ustanovu (u daljem tekstu: zdravstvena ustanova), sud može u toj zdravstvenoj ustanovi organizovati ročište na kojem će saslušati protivnika predlagača.

Član 35.

Lice prema kome se postupak vodi mora pregledati vještak medicinske struke odgovarajuće specijalnosti, koji će dati nalaz i mišljenje o njegovom duševnom stanju i sposobnostima za rasuđivanje.

Član 36.

(1) Ukoliko je za utvrđivanje duševnog stanja i sposobnosti za rasuđivanje lica kome se oduzima poslovna sposobnost po mišljenju vještaka medicinske struke neophodno da se ono smjesti u zdravstvenu ustanovu, sud može donijeti rješenje kojim će odrediti da ovo lice privremeno, ali najduže tri mjeseca bude smješteno u takvoj ustanovi.

(2) Ako se zdravstvena ustanova iz stava 1. ovog člana nalazi van područja suda koji sporovodi postupak, ovaj sud će potrebne radnje izvesti putem nadležnog suda.

(3) Protiv rješenja iz stava 1. ovog člana dozvoljena je žalba.

Član 37.

Kad utvrdi da postoje uslovi za oduzimanje poslovne sposobnosti, sud će licu prema kome se vodi postupak potpuno ili djelimično oduzeti poslovnu sposobnost.

Član 38.

(1) Sud može odložiti donošenje rješenja o djelimičnom oduzimanju poslovne sposobnosti zbog zloupotrebe alkohola ili drugih opojnih sredstava, ako se osnovano može očekivati da će se lice prema kome se postupak vodi uzdržati od zloupotrebe alkohola ili drugih opojnih sredstava.

(2) Sud će odložiti donošenje rješenja iz stava 1. ovog člana ako se lice samoinicijativno ili na prijedlog suda podvrgne liječenju u zdravstvenoj ustanovi.

(3) Donošenje rješenja iz st. 1. i 2. ovog člana odlaže se na vrijeme od šest do dvanaest mjeseci. Rješenje o odlaganju opozvaće se ako lice kome se oduzima poslovna sposobnost nastavi sa zloupotrebom alkohola ili drugih opojnih sredstava u vrijeme odlaganja donošenja rješenja.

Član 39.

Kad prestanu razlozi zbog kojih je oduzeta poslovna sposobnost, sud će po službenoj dužnosti ili na prijedlog ovlašćenih lica iz člana 29. ovog zakona sprovesti postupak i zavisno od njegovih rezultata donijeti rješenje kojim se protivniku predlagača potpuno ili djelimično vraća poslovna sposobnost.

Član 40.

U postupku vraćanja poslovne sposobnosti shodno se primjenjuju odredbe ovog zakona o oduzimanju poslovne sposobnosti.

Član 41.

(1) Protiv rješenja o oduzimanju ili vraćanju poslovne sposobnosti žalbu mogu izjaviti lica koja su učestvovala u postupku u roku od tri dana od dana prijema rješenja.

(2) Lice kome se oduzima poslovna sposobnost može izjaviti žalbu bez obzira na svoje zdravstveno stanje.

(3) Žalba ne zadržava izvršenje rješenja, ako sud, iz opravdanih razloga, drugačije ne odluči. Prvostepeni sud će žalbu sa spisima bez odlaganja dostaviti drugostepenom sudu, koji je dužan da donese odluku u roku od tri dana od dana prijema rješenja.

Član 42.

Pravosnažno rješenje o oduzimanju, odnosno o vraćanju poslovne sposobnosti sud će dostaviti organu jedinice lokalne samouprave nadležnom za poslove vođenja matičnih knjiga radi upisa u matičnu knjigu rođenih i zemljišnoknjižnoj kancelariji mjesno nadležnog suda.

Član 43.

Troškove postupka oduzimanja i vraćanja poslovne sposobnosti snosi predlagač.

2. Zadržavanje duševno bolesnog lica u zdravstvenoj ustanovi

Član 44.

(1) U postupku zadržavanja u zdravstvenoj ustanovi sud odlučuje o zadržavanju duševno bolesnog lica u zdravstvenoj ustanovi kada je zbog prirode bolesti neophodno da to lice bude ograničeno u slobodi kretanja ili kontaktiranja sa spoljnim svijetom, kao i njegovom otpuštanju kad prestanu razlozi zbog kojih je zadržano.

(2) Postupak iz stava 1. ovog člana mora se završiti u roku koji ne može biti duži od osam dana.

Član 45.

Prilikom smještaja duševno oboljelog lica u zdravstvenu ustanovu mora se obezbijediti pravo na zaštitu njegovog ljudskog dostojanstva, fizičkog i psihičkog integriteta uz poštovanje njegove ličnosti, privatnosti te moralnih i drugih uvjerenja.

Član 46.

(1) Zdravstvena ustanova može primiti na liječenje duševno bolesno lice, uz njegovu saglasnost, ako je prema prirodi bolesti u stanju da da takvu saglasnost.

(2) Saglasnost iz stava 1. ovog člana daje se u pismenom obliku pred ovlašćenim organom zdravstvene ustanove, uz prisustvo dva punoljetna lica, koja su poslovno sposobna i pismena, a nisu zaposlena u toj zdravstvenoj ustanovi i nisu u krvnom srodstvu primljenog lica u pravoj liniji, u pobočnoj liniji zaključno sa četvrtim stepenom, po tabzini do drugog stepena, ni njegov bračni drug, kao ni lice koje ga je dovelo u zdravstvenu ustanovu. Ako se licu iz stava 1. ovog člana ograniči sloboda kretanja ili kontaktiranja sa spoljnim svijetom, zdravstvena ustanova je dužna da u roku od 24 sata o tom obavijesti sud podnošenjem pismene obavijesti i na način propisan članom 47. ovog zakona.

Član 47.

(1) Kad zdravstvena ustanova primi na liječenje duševno bolesno lice bez njegove saglasnosti ili bez odluke suda, dužna je da o tome odmah, a najkasnije u roku od 24 časa, pismeno obavijesti sud na čijem području se nalazi ta ustanova.

(2) Obavještenje iz stava 1. ovog člana sadrži podatke o primljenom licu i licu koje ga je dovelo u zdravstvenu ustanovu.

(3) Uz obavještenje zdravstvena ustanova dostavlja sudu, po mogućnosti, podatke o prirodi i stepenu bolesti sa raspoloživom medicinskom dokumentacijom.

Član 48.

(1) Zdravstvena ustanova je dužna da postupi u skladu sa odredbama člana 47. ovog zakona i u slučaju kad lice koje je primljeno u zdravstvenu ustanovu uz svoju saglasnost opozove datu saglasnost, a ovlašćeno lice ili organ te zdravstvene ustanove smatra da je potrebno njegovo dalje zadržavanje.

(2) Rok za obavještanje suda teče od dana opozivanja date saglasnosti.

Član 49.

Obavještenja iz čl. 46. i 47. ovog zakona ne podnose se ako je duševno bolesno lice zadržano u zdravstvenoj ustanovi na osnovu odluke donesene u postupku za oduzimanje poslovne sposobnosti ili u krivičnom, odnosno

prekršajnom postupku.

Član 50.

Ako prijem u zdravstvenu ustanovu nije izvršen na osnovu odluke nadležnog suda, sud na čijem se području nalazi zdravstvena ustanova dužan je odmah po prijemu obavještenja iz čl. 46. i 47. ovog zakona ili kad na drugi način sazna za boravak duševno bolesnog lica u zdravstvenoj ustanovi bez njegove saglasnosti, po službenoj dužnosti pokrenuti postupak za zadržavanje u zdravstvenoj ustanovi.

Član 51.

Nakon pokretanja postupka o zadržavanju duševno bolesnog lica u zdravstvenoj ustanovi sud će preduzeti mjere da to lice odmah pregleda vještak medicinske struke odgovarajuće specijalnosti i da da nalaz i mišljenje o njegovom duševnom stanju i sposobnosti za rasuđivanje.

Član 52.

(1) Sud je dužan da ispita sve okolnosti koje su od značaja za donošenje rješenja i da sasluša sva lica koja imaju saznanje o bitnim činjenicama.

(2) Ukoliko je to moguće i ako to neće štetno uticati na zdravlje duševno bolesnog lica, sud će saslušati i to lice.

Član 53.

(1) Po završenom postupku sud je dužan odmah, a najkasnije u roku od tri dana, da donese rješenje kojim će odlučiti da li se duševno bolesno lice, zadržano u zdravstvenoj ustanovi, može i dalje zadržavati ili će se pustiti iz zdravstvene ustanove.

(2) O svojoj odluci sud obavještava nadležni organ starateljstva.

Član 54.

(1) Kad sud odluči da se primljeno duševno bolesno lice zadrži u zdravstvenoj ustanovi, odrediće i vrijeme zadržavanja, koje ne može biti duže od godinu dana.

(2) Zdravstvena ustanova je dužna da sudu, po potrebi, dostavlja izvještaje o promjenama u zdravstvenom stanju zadržanog lica.

Član 55.

Ako zdravstvena ustanova ocijeni da zadržano lice treba da ostane na liječenju i po isteku vremena određenog rješenjem suda, dužna je da 30 dana prije isteka tog vremena predloži sudu produženje zadržavanja.

Član 56.

Sud može i prije isteka vremena određenog za zadržavanje u zdravstvenoj ustanovi, po službenoj dužnosti ili na prijedlog zadržanog lica ili njegovog staratelja, odlučiti o puštanju lica iz zdravstvene ustanove, ako utvrdi da se njegovo zdravstveno stanje poboljšalo u tolikoj mjeri da su prestali razlozi za dalje zadržavanje.

Član 57.

Rješenje iz čl. 55. i 56. ovog zakona sud donosi na osnovu novog pregleda zadržanog lica i u postupku sprovedenom na isti način kao i kad je vođen postupak za zadržavanje u zdravstvenoj ustanovi.

Član 58.

(1) Protiv rješenja o zadržavanju u zdravstvenoj ustanovi i puštanju iz ove organizacije žalbu mogu izjaviti zdravstvena ustanova koja je zadržala duševno bolesno lice, zadržano lice, njegov staratelj, odnosno privremeni zastupnik i nadležni organ starateljstva, i to u roku od osam dana od dana prijema rješenja.

(2) Žalba ne zadržava izvršenje rješenja, ako sud iz opravdanih razloga drugačije ne odluči.

(3) Prvostepeni sud će žalbu sa spisima bez odlaganja dostaviti drugostepenom sudu, koji je dužan da donese odluku u roku od tri dana od dana prijema žalbe.

Član 59.

Troškove postupka zadržavanja u zdravstvenoj ustanovi snosi jedinica lokalne samouprave na čijem području zadržano lice ima posljednje prebivalište, a ako nema prebivalište u Republici Srpskoj ili je ono nepoznato, troškove snosi jedinica lokalne samouprave na čijem području zadržano lice ima boravište.

3. Proglašenje nestalih lica umrlim i dokazivanje smrti

Član 60.

U postupku proglašenja nestalih lica umrlim i dokazivanja smrti sud odlučuje o proglašenju nestalih lica umrlim i o dokazivanju smrti.

Član 61.

(1) Umrlim će se proglasiti lice:

a) o čijem životu za posljednjih pet godina nije bilo nikakvih vijesti, a od čijeg rođenja je proteklo šezdeset godina,
b) o čijem životu za posljednjih pet godina nije bilo nikakvih vijesti, a za koje je vjerovatno da više nije živo,
v) koje je nestalo u brodolomu, saobraćajnoj nesreći, požaru, poplavi, zemljotresu ili u kakvoj drugoj neposrednoj smrtnoj opasnosti, a o čijem životu nije bilo nikakvih vijesti za šest mjeseci od dana prestanka takve opasnosti i
g) koje je nestalo u toku rata ili u vezi sa ratnim događajima, a o čijem životu nije bilo nikakvih vijesti za godinu dana od dana prestanka neprijateljstva.

(2) Rokovi iz stava 1. ovog člana računaju se od dana kad je prema posljednjim vijestima nestalo lice nesumnjivo bilo živo, a ako se taj dan ne može tačno utvrditi, ti rokovi počinju teći istekom mjeseca, odnosno godine u kojoj je nestalo lice, prema posljednjim vijestima, bilo živo.

Član 62.

(1) Smrt nekog lica može se dokazivati po odredbama ovog zakona samo kad se smrt ne može dokazati ispravama predviđenim propisima o matičnim knjigama.

(2) U postupku dokazivanja smrti shodno će se primijeniti odredbe o proglašenju nestalih lica umrlim, s tim što oglasni rok ne može biti kraći od 15, niti duži od 30 dana.

Član 63.

Za proglašenje nestalog lica umrlim i za dokazivanje smrti nadležan je sud na čijem području je to lice imalo posljednje prebivalište, a ako nije imalo prebivalište, sud na čijem području je to lice imalo posljednje boravište.

Član 64.

(1) Prijedlog za proglašenje nestalog lica umrlim i prijedlog za dokazivanje smrti može podnijeti svako fizičko i pravno lice koje za to ima pravni interes, kao i zainteresovani republički organ.

(2) Prijedlog iz stava 1. ovog člana sadrži naročito: naziv suda, ime i prezime lica za koje se predlaže da se proglasi umrlim, odnosno čiju smrt treba dokazati, datum rođenja i posljednje prebivalište, odnosno boravište tog lica, činjenice na kojima se zasniva prijedlog, dokaze kojima se utvrđuju te činjenice, pravni interes predlagača za podnošenje prijedloga, ime i prezime, odnosno naziv predlagača i njegovu adresu.

(3) Uz prijedlog se podnosi izvod iz matične knjige rođenih za lice na koje se prijedlog odnosi.

Član 65.

(1) Po prijemu prijedloga iz prethodnog člana sud će, po potrebi, saslušati predlagača i svjedoke, pribaviti potrebne podatke i izvještaje i zatražiti od nadležnog organa starateljstva da licu na koje se prijedlog odnosi odredi staratelja.

(2) Ako sud ocijeni da nisu ispunjeni uslovi da se postupak pokrene, donijeće rješenje kojim će prijedlog odbaciti.

(3) Ako sud ocijeni da su ispunjeni uslovi da se postupak pokrene, objaviće u "Službenom glasniku Republike Srpske" oglas da je postupak pokrenut. U oglasu o pokretanju postupka za proglašenje nestalog lica umrlim navešće se bitne okolnosti na kojima se prijedlog zasniva, nestalo lice pozvati da se javi, a ostala lica kojima su poznati bilo kakvi podaci o životu ili smrti nestalog pozvati da to jave sudu u roku od tri mjeseca od dana objavljivanja oglasa.

(4) Oglas o pokretanju postupka za dokazivanje smrti nekog lica treba da sadrži naznaku dana, mjeseca i godine za koje se smatra da je to lice umrlo i poziv licima koja o tome nešto znaju da to jave sudu u roku od 30 dana od dana objavljivanja oglasa u "Službenom glasniku Republike Srpske".

Član 66.

(1) Po isteku roka označenog u oglasu, sud će saslušati staratelja, a po potrebi i predlagača, i nakon što sprovede i druge dokaze, odlučiće o prijedlogu.

(2) Ako sud utvrdi da nisu ispunjeni uslovi da se nestalo lice proglasi umrlim, odnosno da se utvrdi smrt, donijeće rješenje kojim se prijedlog odbija.

Član 67.

(1) U rješenju kojim se nestalo lice proglašava umrlim, odnosno kojim se utvrđuje smrt, naznačiće se dan, mjesec i godina, a po mogućnosti i sat koji se ima smatrati kao vrijeme smrti nestalog lica.

(2) Kao dan smrti smatra se dan kada je nestalo lice vjerovatno umrlo ili dan koji vjerovatno nije preživjelo. Ako taj dan ne može da se utvrdi, kao dan smrti smatra se prvi dan poslije isteka roka iz člana [61.](#) ovog zakona.

Član 68.

Protiv rješenja donesenog u prvom stepenu žalbu mogu izjaviti predlagač i staratelj lica koje je nestalo, odnosno lica za koje se smrt dokazuje.

Član 69.

Pravosnažno rješenje o proglašenju nestalog lica umrlim, odnosno o dokazivanju smrti sud će dostaviti organu jedinice lokalne samouprave nadležnom za poslove vođenja matičnih knjiga, radi upisa u matičnu knjigu umrlih.

Član 70.

(1) Ako je lice koje je proglašeno umrlim živo ili je umrlo drugog dana, a ne onog dana koji se po rješenju suda smatra kao dan njegove smrti, svako fizičko i pravno lice koje za to ima pravni interes, kao i zainteresovani državni organ, mogu zahtijevati od suda da se rješenje o proglašenju nestalog lica umrlim stavi van snage, odnosno preinači.

(2) O pokretanju postupka u slučajevima iz stava 1. ovog člana bez odlaganja će se obavijestiti sud koji je nadležan za raspravljanje zaostavštine tog lica. Postupak za raspravljanje zaostavštine koji je u toku prekinuće se, a ako je zaostavština pravosnažno raspravljena i ako je izvršen upis u zemljišne knjige ili druge javne knjige o nepokretnostima, narediće se da se u ove knjige stavi zabilješka o pokretanju postupka za stavljanje van snage, odnosno preinačenje rješenja o proglašenju nestalog lica umrlim.

Član 71.

(1) Ako se utvrdi da je nestalo lice koje je proglašeno umrlim živo ili da je umrlo drugog dana, a ne onog koji se po rješenju suda smatra kao dan njegove smrti, sud će staviti van snage, odnosno preinačiti svoje ranije rješenje.

(2) Ako sud na osnovu sprovedenog postupka ocijeni da nema mjesta stavljanju van snage ili preinačenju ranijeg rješenja, dostaviće pravosnažno rješenje o tome sudu nadležnom za raspravljanje zaostavštine radi daljeg postupanja, odnosno brisanja zabilješke u zemljišnoj knjizi i drugim javnim knjigama o nepokretnostima.

Član 72.

(1) Ako se lice proglašeno za umrlo javi sudu i predloži da se stavi van snage rješenje kojim je proglašeno umrlim, sud će, pošto utvrdi njegovu istovjetnost sa licem koje je proglašeno umrlim, bez daljeg postupka staviti van snage to rješenje.

(2) Pravosnažno rješenje o stavljanju van snage ili preinačenju rješenja o proglašenju nestalog lica umrlim dostaviće se organu jedinice lokalne samouprave nadležnom za poslove vođenja matičnih knjiga, sudu nadležnom za raspravljanje zaostavštine i nadležnom organu starateljstva.

Član 73.

Troškove postupka za proglašenje nestalog lica umrlim i za dokazivanje smrti snosi predlagač.

III - UREĐENJE PORODIČNIH ODNOSA

1. Dozvola za zaključenje braka

Član 74.

U postupku davanja dozvole za zaključenje braka sud odlučuje o davanju dozvole za zaključenje braka između određenih lica kada je zakonom propisano da se brak između njih može zaključiti samo na osnovu dozvole suda.

Član 75.

(1) Postupak za davanje dozvole za zaključenje braka pokreće se na prijedlog maloljetnog lica.

(2) Prijedlog za pokretanje postupka sadrži lične podatke lica koja žele da zaključe brak, lične podatke o roditeljima predlagača, činjenice na kojima se zasniva prijedlog i dokaze o iznesenim činjenicama.

Član 76.

(1) Sud će na odgovarajući način ispitati sve okolnosti koje su od značaja za utvrđenje da li postoji slobodna volja i želja maloljetnika da zaključe brak, kao i da li je maloljetno lice tjelesno i duševno sposobno za vršenje prava i dužnosti koje proizilaze iz braka.

(2) Prije donošenja rješenja, sud će pribaviti nalaz i mišljenje zdravstvene ustanove i mišljenje nadležnog organa starateljstva, saslušati predlagača i lice sa kojim želi da zaključi brak, roditelja ili staratelja, odnosno usvojioca predlagača, a po potrebi može da izvede i druge dokaze. Sud neće saslušati roditelja kome je oduzeto roditeljsko pravo, a ocijeniće da li će saslušati roditelja koji bez opravdanih razloga ne vrši roditeljsko pravo.

(3) Sud će, u pravilu, saslušati predlagača bez prisustva ostalih učesnika u postupku.

(4) Sud je dužan da utvrdi i lična svojstva, imovinsko stanje i druge bitne okolnosti koje se odnose na lice sa kojim predlagač želi da zaključi brak.

(5) U postupku sud će na odgovarajući način ispitati opravdanost prijedloga vodeći računa o ostvarivanju ciljeva braka i o zaštiti porodice, kao i važećim shvatanjima sredine u kojoj žive lica koja žele da zaključe brak.

Član 77.

(1) Rješenje o davanju dozvole za zaključenje braka dostavlja se predlagaču i licu sa kojim predlagač želi da zaključi brak, roditeljima, odnosno starateljima predlagača i nadležnom organu starateljstva.

(2) Rješenje kojim se odbija prijedlog dozvole za zaključenje braka dostavlja se predlagaču.

Član 78.

Protiv rješenja kojim se dozvoljava zaključenje braka žalbu mogu da izjave svi učesnici u postupku iz člana [77.](#) stav 1. ovog zakona, a protiv rješenja kojim se odbija prijedlog za davanje dozvole žalbu može izjaviti samo predlagač.

Član 79.

Lica kojima je dozvoljeno zaključenje braka ne mogu brak zaključiti prije pravosnažnosti rješenja o davanju dozvole za zaključenje braka.

Član 80.

Prijedlog za davanje dozvole za zaključenje braka može se povući do pravosnažnosti rješenja o davanju dozvole za zaključenje braka.

2. Produženje i prestanak roditeljskog prava

Član 81.

(1) U postupku produženja i prestanka roditeljskog prava, sud odlučuje o produženju i prestanku roditeljskog prava kad je to zakonom propisano.

(2) Postupak iz stava 1. ovog člana mora se završiti u roku koji ne može biti duži od 15 dana od dana podnošenja prijedloga.

Član 82.

Postupak za produženje i prestanak roditeljskog prava pokreće se na prijedlog roditelja, odnosno usvojitelja ili nadležnog organa starateljstva.

Član 83.

Lice nad kojim se produžuje roditeljsko pravo ili se određuje prestanak tog prava u postupku iz člana [82.](#) ovog zakona zastupa poseban staratelj kojeg odredi nadležni organ starateljstva ili privremeni zastupnik kojeg odredi sud koji sprovodi postupak za produženje ili prestanak roditeljskog prava.

Član 84.

(1) Sud će po službenoj dužnosti utvrditi sve činjenice koje su bitne za donošenje rješenja.

(2) Radi donošenja rješenja sud će održati ročište na koje će pozvati predlagača, nadležni organ starateljstva i roditelje lica iz člana [83.](#) ovog zakona bez obzira na to da li su oni predložili pokretanje postupka, a na ročištu obavezno saslušati roditelje i predstavnike nadležnog organa starateljstva, te pribaviti mišljenje o cjelishodnosti produženja roditeljskog prava.

(3) Stanje duševnog zdravlja i sposobnosti lica iz člana 83. ovog zakona utvrđuju se na način određen u članu [36.](#) ovog zakona.

Član 85.

U postupku produženja i prestanka roditeljskog prava shodno se primjenjuju odredbe ovog zakona o oduzimanju i vraćanju poslovne sposobnosti.

3. Oduzimanje i vraćanje roditeljskog prava

Član 86.

(1) U postupku oduzimanja i vraćanja roditeljskog prava sud odlučuje o oduzimanju i vraćanju roditeljskog prava kada je to zakonom propisano.

(2) Postupak iz stava 1. ovog člana je hitan, a završice se najkasnije u roku od 15 dana od dana prijema prijedloga.

Član 87.

Postupak za oduzimanje i vraćanje roditeljskog prava pokreće se na prijedlog roditelja, odnosno usvojioca koji ima roditeljsko pravo ili nadležnog organa starateljstva, a postupak za vraćanje roditeljskog prava i na prijedlog roditelja kome je bilo oduzeto to pravo.

Član 88.

Ako postupak nije pokrenut na prijedlog nadležnog organa starateljstva, sud će bez odlaganja obavijestiti ovaj organ o pokretanju postupka i pozvati ga da učestvuje u postupku.

Član 89.

- (1) Sud će, po službenoj dužnosti, utvrditi sve činjenice koje su bitne za donošenje rješenja.
- (2) Radi utvrđivanja bitnih činjenica sud će održati ročište na koje će pozvati predlagača, nadležni organ starateljstva, oba roditelja i staratelja lica čijem se roditelju oduzima, odnosno vraća roditeljsko pravo.
- (3) Sud je obavezan da sasluša roditelje, a maloljetnik se saslušava samo kad je to neophodno i nije štetno za njegovo duševno stanje.
- (4) Pri donošenju rješenja o oduzimanju i vraćanju roditeljskog prava sud će uzeti u obzir i želje maloljetnika ako je sposoban da ih izrazi.

Član 90.

U postupku oduzimanja i vraćanja roditeljskog prava shodno se primjenjuju odredbe ovog zakona o oduzimanju i vraćanju poslovne sposobnosti.

IV - UREĐENJE IMOVINSKIH ODNOSA

1. Raspravljanje zaostavštine

Član 91.

U postupku za raspravljanje zaostavštine sud utvrđuje ko su nasljednici umrlog, koja imovina sačinjava njegovu zaostavštinu i koja prava iz zaostavštine pripadaju nasljednicima, legatarima i drugim licima.

Član 92.

Učesnikom u postupku raspravljanja zaostavštine smatraju se nasljednici i legatari, kao i druga lica koja ostvaruju neko pravo iz zaostavštine.

Član 93.

- (1) Postupak za raspravljanje zaostavštine sud pokreće po službenoj dužnosti, čim sazna da je neko lice umrlo ili da je proglašeno umrlim.
- (2) Zahtjev za pokretanje tog postupka mogu podnijeti nasljednici, legatari, kao i druga lica koja mogu ostvariti neko pravo iz zaostavštine.

Član 94.

- (1) Ostavinski postupak se sprovodi pred osnovnim sudom, odnosno pred notarom, kao povjerenikom suda.
- (2) U osnovnom sudu ostavinski postupak sprovodi sudija pojedinac, a pojedine radnje može preduzimati stručni saradnik.
- (3) Sud može povjeriti notaru sprovođenje ostavinskog postupka, u skladu sa odredbama ovog zakona i u tom slučaju će notaru dostaviti smrtovnicu sa prilozima.
- (4) Kad notar sprovodi radnje u ostavinskom postupku, kao povjerenik suda, ovlašćen je kao sudija osnovnog suda preduzimati sve radnje u postupku i donositi sve odluke, osim za odluke koje su u isključivoj nadležnosti osnovnog suda.

Član 95.

- (1) O radnjama izvršenim u postupku sastavlja se zapisnik.
- (2) O manje važnim izjavama učesnika i obavještenjima koje sud prikuplja može se, umjesto zapisnika, sačiniti samo bilješka u spisu.
- (3) Zapisnik potpisuju učesnici ako su prisustvovali radnji u postupku, sudija i zapisničar, odnosno drugi ovlašćeni radnik koji je sastavio zapisnik.
- (4) Bilješku u spisu potpisuje njen sastavljač.

Član 96.

- (1) Za raspravljanje zaostavštine lica koje je u času smrti imalo prebivalište u Republici Srpskoj, a koje je državljanin Republike Srpske i Bosne i Hercegovine, u pogledu nepokretne imovine koja se nalazi u Republici Srpskoj i u pogledu njegove pokretne imovine, bez obzira gdje se nalazi, isključivo je nadležan sud u Republici Srpskoj.
- (2) Ako se nepokretna imovina lica iz stava 1. ovog člana nalazi u inostranstvu, sud u Republici Srpskoj biće nadležan samo ako po zakonima države u kojoj se nalazi imovina nije nadležan inostrani organ.

Član 97.

(1) Za raspravljanje zaostavštine mjesno je nadležan osnovni sud na čijem je području ostavilac imao prebivalište u vrijeme smrti, a ako ostavilac u vrijeme smrti nije imao prebivalište, nadležan je osnovni sud na čijem području je ostavilac imao boravište (u daljem tekstu: sud), ukoliko zakonom nije drugačije određeno.

(2) Ako ostavilac u vrijeme smrti nije imao prebivalište ni boravište u Republici Srpskoj, odnosno Bosni i Hercegovini, nadležan je sud na čijem području se nalazi zaostavština ili pretežan dio zaostavštine.

(3) Privremene mjere za obezbjeđenje zaostavštine može narediti ostavinski sud na čijem području je ostavilac umro, kao i ostavinski sud na čijem području se nalazi zaostavština.

Član 98.

Učesnici u postupku za raspravljanje zaostavštine ne mogu ugovoriti ni stvarnu ni mjesnu nadležnost suda.

1.1. Prethodne radnje

Član 99.

(1) Kad je neko lice umrlo ili proglašeno za umrlo, organ jedinice lokalne samouprave nadležan za poslove vođenja matičnih knjiga koji vrši upis činjenice smrti u matičnu knjigu umrlih dužan je da u roku od 15 dana po izvršenom upisu dostavi sudu smrtovnicu za umrlog.

(2) Ako organ iz stava 1. ovog člana nije u mogućnosti da pribavi podatke za sastavljanje smrtovnice, dostaviće smrtovnicu samo sa onim podacima kojima raspolaže (u daljem tekstu: nepotpuna smrtovnica), navodeći razloge zbog kojih nije mogao sastaviti potpunu smrtovnicu i ukazujući na podatke koji bi mogli poslužiti sudu na pronalaženje nasljednika i imovine umrlog.

(3) Ako je neko lice umrlo van područja jedinice lokalne samouprave u kojoj je imalo prebivalište ili boravište, organ jedinice lokalne samouprave nadležan za poslove vođenja matičnih knjiga dostaviće sudu izvod iz matične knjige umrlih, kao i podatke kojima raspolaže, a koji mogu poslužiti za sastavljanje smrtovnice. Smrtovnica se sastavlja i u slučaju kad umrli nije ostavio imovinu.

Član 100.

Smrtovnica se sastavlja na osnovu podataka dobijenih od srodnika umrlog, od lica sa kojima je umrli živio, kao i od drugih lica koja mogu pružiti podatke koji se unose u smrtovnicu.

Član 101.

(1) Ako je sudu dostavljena nepotpuna smrtovnica ili samo izvod iz matične knjige umrlih, sud će sam prema okolnostima upotpuniti ili sastaviti smrtovnicu ili će sastavljanje smrtovnice povjeriti organu jedinice lokalne samouprave nadležnom za poslove vođenja matične knjige.

(2) Sud može, kad je to cjelishodno, sam sastaviti smrtovnicu i van slučajeva iz stava 1. ovog člana ako je izvodom iz matične knjige umrlih ili drugom javnom ispravom dokazana smrt nekog lica ili njegovo proglašenje umrlim.

Član 102.

(1) U smrtovnicu se unose podaci:

a) ime i prezime umrlog i ime jednog roditelja, zanimanje, datum rođenja i državljanstvo umrlog, a za umrla ženska lica i njihovo djevojačko prezime,

b) dan, mjesec i godina, mjesto i po mogućnosti čas smrti,

v) prebivalište, odnosno boravište koje je umrli imao,

g) ime i prezime, datum rođenja, zanimanje, prebivalište, odnosno boravište bračnog druga umrlog i bračne, vanbračne i usvojene djece,

d) ime i prezime, datum rođenja i prebivalište, odnosno boravište ostalih srodnika koji bi mogli biti pozvani na nasljeđe na osnovu zakona, kao i lica koja su pozvana na nasljeđe na osnovu testamenta i

đ) približna vrijednost nepokretne imovine i posebno približna vrijednost pokretne imovine umrlog.

(2) U smrtovnicu, po mogućnosti, treba navesti još i: mjesto gdje se nalazi imovina koju je umrli ostavio, da li ima imovine za čije držanje, čuvanje ili prijavljivanje postoje posebni propisi, da li ima gotovog novca, hartija od vrijednosti, dragocjenosti, štednih knjižica ili kakvih drugih važnih isprava, da li je umrli ostavio dugove i koliko, da li je ostavio pismeni testament ili ugovor o doživotnom izdržavanju ili sporazum o ustupanju ili raspodjeli imovine za života i gdje se oni nalaze, a ako je umrli sačinio usmeni testament, onda još i ime i prezime, zanimanje i boravište svjedoka pred kojim je usmeni testament sastavljen.

(3) U smrtovnici će se posebno naznačiti da li se očekuje rođenje djeteta umrlog i da li njegova djeca ili bračni drug imaju staratelja.

(4) Ako je prije ostavioca umro njegov bračni drug ili koje njegovo dijete, ili koje drugo lice koje bi moglo biti pozvano na nasljeđe, u smrtovnici će se naznačiti datum i mjesto njihove smrti.

Član 103.

(1) Popis i procjena imovine umrlog vrši se po odluci suda kad se ne zna za nasljednike ili za njihovo boravište, kad su nasljednici lica koja usljed maloljetstva, duševne bolesti ili drugih okolnosti nisu sposobna da se sama staraju o svojim poslovima, kad zaostavštinu treba da naslijedi Republika Srpska, kao i u drugim opravdanim slučajevima.

(2) Sud će narediti da se izvrši popis i procjena i u slučaju kad to zahtijevaju nasljednici, legatari ili povjerioci umrlog.

(3) Popis i procjena imovine izvršiće se i bez odluke suda prilikom sastavljanja smrtovnice, ako to traži jedan od nasljednika ili legatara.

Član 104.

(1) Popis imovine će obuhvatiti cjelokupnu nepokretnu i pokretnu imovinu koja je bila u posjedu umrlog u vrijeme njegove smrti.

(2) Popis će obuhvatiti i imovinu koja je pripadala umrlom, a nalazi se kod drugog lica, sa naznačenjem kod koga se nalazi ta imovina i po kom osnovu, kao i imovina koju je držao umrli, a za koju se utvrdi da nije njegova svojina.

(3) U popisu imovine zabilježiće se i potraživanja i dugovi umrlog, a posebno neplaćeni porezi i doprinosi.

Član 105.

(1) Pokretne stvari popisuju se po vrsti, rodu, broju, mjeri i težini ili pojedinačno.

(2) Nepokretnosti se popisuju pojedinačno sa naznačenjem mjesta gdje se nalaze, vrste i opis objekta, kulture zemljišta i zemljišnoknjižnim podacima ako su poznati.

(3) Prilikom popisivanja imovine istovremeno će se naznačiti vrijednost pojedinih pokretnih i nepokretnih stvari koje ulaze u zaostavštinu.

Član 106.

(1) Popis i procjenu imovine vrši mjesno nadležan sud ili notar ako mu sud povjeri obavljanje tih poslova.

(2) Popis i procjena imovine vrši se u prisustvu dva punoljetna lica, a kad je to potrebno, i uz sudjelovanje vještaka.

(3) Popisu i procjeni imovine može prisustvovati svako zainteresovano lice.

Član 107.

Kada se u zaostavštini pronađu predmeti za čije držanje, čuvanje ili prijavljivanje postoje posebni propisi, sa njima će se poslije izvršenog popisa postupati po tim propisima.

Član 108.

(1) U slučaju prigovora popisu ili procjeni imovine, sud može, ako to smatra potrebnim, odrediti da se ponovo izvrši popis ili procjena imovine.

(2) Ako popis imovine nije izvršen, sud može na osnovu podataka zainteresovanih lica sam utvrditi imovinu koja ulazi u zaostavštinu.

Član 109.

(1) Ako se utvrdi da ni jedan od prisutnih nasljednika nije sposoban da upravlja nepokretnom imovinom (zaostavštinom), a nema zakonskog zastupnika, ili ako su nasljednici nepoznati ili odsutni, ili kad druge okolnosti nalažu naročitu opreznost, nadležni organ starateljstva će, na zahtjev suda, odrediti privremenog staratelja koji će se starati o nepokretnoj imovini ili njenom dijelu, i o tome će odmah obavijestiti sud na čijem području se ta imovina nalazi, koji može ovu mjeru izmijeniti ili ukinuti.

(2) Gotov novac, hartije od vrijednosti, dragocjenosti, štedne knjižice i druge važne isprave treba u takvom slučaju predati na čuvanje sudu ili notaru na čijem području se ta imovina nalazi.

(3) Sud ili notar kome su predati na čuvanje predmeti iz stava 2. ovog člana će obavijestiti mjesno nadležni sud o svim mjerama za obezbjeđenje zaostavštine.

Član 110.

Kad je po ovom zakonu potrebno postaviti privremeno staratelja zaostavštine, postavljanje će izvršiti sud. Prije postavljanja privremenog staratelja sud će, po mogućnosti, zatražiti mišljenje u pogledu ličnosti staratelja od lica koja su pozvana na nasljeđe.

Član 111.

Prije pokretanja i u toku ostavinskog postupka i sve dok postupak ne bude pravosnažno okončan, sud može na zahtjev stranke, radi osiguranja stvari i prava iz zaostavštine odrediti privremene mjere predviđene Zakonom o parničnom postupku, ako stranka učini vjerovatnim opasnost da bi se bez takve mjere promijenilo postojeće stanje ili ako učini vjerovatnim da je mjera potrebna da bi se spriječilo nasilje ili nastanak nenadoknadle štete koja prijete.

1.2. Postupak sa testamentom

Član 112.

(1) Organ koji sastavlja smrtovnicu provjeriće da li je umrli ostavio pismeni testament, odnosno da li postoji isprava o usmenom testamentu.

(2) Testament koji je umrli ostavio dostaviće se sudu zajedno sa smrtovnicom.

Član 113.

(1) Kad sud utvrdi da li je lice koje je ostavilo testament umrlo ili da je proglašeno umrlim, otvoriće njegov testament bez povrede pečata, pročitaje ga i o tome sastavi zapisnik. Na ovaj način će se postupiti bez obzira da li je testament po zakonu punovažan i da li ima više testamenata.

(2) Otvaranje i čitanje testamenta izvršiće se u prisustvu dva punoljetna lica koja mogu biti i lica koja su pozvana na nasljeđe.

(3) Proglašenju testamenta mogu prisustvovati nasljednici, legatari i druga zainteresovana lica i tražiti prepis testamenta.

(4) Sud kod koga se testament nađe ili kome bude podnesen otvoriće i pročitati testament i ako je za raspravljanje zaostavštine nadležan drugi sud ili inostrani organ.

Član 114.

(1) Zapisnik o proglašenju pismenog testamenta treba da sadrži podatke:

a) koliko je testamenata nađeno, koji datum nose i gdje su nađeni,

b) ko je testament predao sudu ili sastavljaču smrtovnice,

v) da li je testament predat otvoren ili zatvoren i kakvim je pečatom bio zapečaćen i

g) koji su svjedoci prisustvovali otvaranju i proglašenju testamenta.

(2) Ako je prilikom otvaranja testamenta primijećeno da je pečat povrijeđen ili da je u testamentu nešto brisano, precrtano i ispravljeno ili ako se što drugo nađe sumnjivo, mora se i to u zapisniku navesti.

(3) Zapisnik potpisuju sudija, zapisničar i svjedoci. Na proglašeni testament sud će staviti potvrdu o njegovom proglašenju sa naznačenjem datuma proglašenja, kao i broj i datum ostalih pronađenih testamenata.

Član 115.

(1) Ako je umrli sačinio usmeni testament i o tome postoji isprava koju su svjedoci svojeručno potpisali, sud će sadržinu ove isprave proglasiti po odredbama koje važe za proglašenje pismenog testamenta.

(2) Ako takve isprave nema, svjedoci pred kojim je usmeni testament izjavljen saslušaće se pojedinačno o sadržini testamenta, a naročito o okolnostima od kojih zavisi njegova punovažnost, pa će se zapisnik o saslušanju ovih svjedoka proglasiti po odredbama koje važe za proglašenje pismenog testamenta.

(3) Ako učesnik zahtijeva da se svjedoci usmenog testamenta saslušaju pod zakletvom ili ako sud nađe da je takvo saslušanje potrebno, odrediće ročište za saslušanje ovih svjedoka na koje će pozvati predlagače, a ostala zainteresovana lica samo ako se time ne bi odugovlačio postupak.

Član 116.

(1) Ako je pismeni testament nestao ili je uništen nezavisno od ostaviočeve volje, a među zainteresovanim licima nema spora o postojanju tog testamenta, o obliku u kome je sastavljen, o načinu nestanka ili uništenja, kao ni o sadržini testamenta, sud će o tome saslušati sva zainteresovana lica i po njihovim prijedlozima izvesti potrebne dokaze, pa će taj zapisnik proglasiti po odredbama koje važe za proglašenje pismenog testamenta.

(2) Ako bi zaostavština, kad ne bi bilo testamenta, postala svojina Republike Srpske, sporazum zainteresovanih lica o ranijem postojanju testamenta, o njegovom obliku i sadržini važi samo uz saglasnost nadležnog pravobranilaštva.

(3) Ako među zainteresovanim licima ima lica koja nisu sposobna da se sama staraju o svojim poslovima, sporazum iz st. 1. i 2. važi samo uz saglasnost nadležnog organa starateljstva.

Član 117.

(1) Zapisnik o proglašenju testamenta sa izvornim pismenim testamentom, odnosno sa ispravom o usmenom testamentu ili zapisnik o saslušanju svjedoka usmenog testamenta dostaviće se sudu, a sud koji je testament proglasio zadržaće njihov prepis.

(2) Izvorni pismeni testament, isprava o usmenom testamentu, zapisnik o saslušanju svjedoka usmenog testamenta, kao i zapisnik o sadržini nestalog ili uništenog pismenog testamenta, čuvaće se u sudu odvojeno od drugih spisa, a njihov ovjereni prepis priložiće se spisima.

1.3. Postupak suda po prijemu smrtovnice

Član 118.

(1) Po prijemu smrtovnice sud će ispitati da li je nadležan za raspravljanje zaostavštine, pa ako ustanovi da nije nadležan, dostaviće spise predmeta nadležnom sudu.

(2) Ako sud ustanovi da je za raspravljanje zaostavštine nadležan inostrani organ, rješenjem će se proglasiti nenadležnim.

Član 119.

Ako je ostavilac postavio izvršioca testamenta, sud će to izvršiocu testamenta saopštiti i pozvati ga da u određenom roku izjavi da li se prima te dužnosti.

Član 120.

(1) Ako se očekuje rođenje djeteta koje bi bilo pozvano na nasljeđe, sud će o tome obavijestiti nadležni organ starateljstva.

(2) Ako nadležni organ starateljstva drugačije ne odredi, o pravima još nerođenog djeteta staraće se jedan od njegovih roditelja.

Član 121.

(1) Ako prema podacima iz smrtovnice umrli nije ostavio imovinu ili je ostavio samo pokretnu imovinu, a nijedno od lica pozvanih na nasljeđe ne traži da se sprovede rasprava, sud će rješenjem odlučiti da se ne raspravlja zaostavština.

(2) Kad sud odluči da se ne raspravlja zaostavština, obavijestiće o tome nadležni organ starateljstva ako među nasljednicima ima lica koja nisu sposobna da se staraju o svojim poslovima, a nemaju roditelje.

(3) Ako je sud odlučio da se ne raspravlja zaostavština zbog razloga iz stava 2. ovog člana, lica pozvana na nasljeđe mogu ostvariti prava koja im pripadaju kao nasljednicima.

Član 122.

Kad se po zakonu može tražiti izdvajanje zaostavštine od imovine nasljednika, sud će na prijedlog ovlašćenih lica narediti to izdvajanje primjenjujući pritom shodno odredbe ovog zakona o privremenim mjerama za obezbjeđenje zaostavštine.

1.4. Raspravljanje zaostavštine

Član 123.

(1) Za raspravljanje zaostavštine sud će odrediti ročište.

(2) U pozivu na ročište sud će zainteresovana lica obavijestiti o pokretanju postupka i o postojanju testamenta ako postoji i pozvati da odmah dostave sudu pismeni testament, odnosno ispravu o usmenom testamentu, ako se kod njih nalazi ili da naznače svjedoke usmenog testamenta.

(3) Sud će u pozivu upozoriti zainteresovana lica da mogu do završetka postupka dati izjavu da li se primaju nasljeđa, ili se nasljeđa odriču, a ako na ročište ne dođu ili ne daju izjavu, da će sud o njihovom pravu odlučiti prema podacima kojima raspolaže.

(4) O pokretanju postupka za raspravljanje zaostavštine, ako je umrli ostavio testament, sud će obavijestiti i na ročište pozvati i ona lica koja bi mogla po zakonu polagati prava na nasljeđe.

(5) Ako je umrli postavio izvršioca testamenta, sud će i njega obavijestiti o pokretanju postupka.

Član 124.

(1) Ako se ne zna da li umrli ima nasljednika, sud će oglasom pozvati lica koja polažu pravo na nasljeđe da se prijave sudu u roku od godine dana od dana objavljivanja u "Službenom glasniku Republike Srpske".

(2) Oglas će se objaviti i na oglasnoj tabli suda, a po potrebi i na drugi pogodan način.

(3) Po odredbama st. 1. i 2. ovog člana sud će postupiti i ako je nasljedniku postavljen privremeni zastupnik zbog toga što je boravište nasljednika nepoznato, a nasljednik nema punomoćnika ili zbog toga što se nasljednik ili njegov zakonski zastupnik, koji nemaju punomoćnika, nalaze u inostranstvu, a dostavljanje se nije moglo izvršiti prema odredbama Zakona o parničnom postupku.

(4) Po isteku roka iz stava 1. ovog člana sud će raspraviti zaostavštinu na osnovu izjave postavljenog staratelja i podataka kojima raspolaže.

Član 125.

(1) U postupku za raspravljanje zaostavštine sud će raspraviti sva pitanja koja se odnose na zaostavštinu, a naročito o pravu na nasljeđe, o veličini nasljednog dijela i o pravu na legat.

(2) O pravima iz prethodnog stava sud po pravilu odlučuje nakon što od zainteresovanih lica uzme potrebne izjave.

(3) O pravima lica koja nisu došla na ročište, a uredno su pozvana, sud će raspraviti prema podacima kojima raspolaže, uzimajući u obzir njihove pismene izjave koje sud primi do donošenja rješenja.

(4) Prilikom raspravljanja zaostavštine zainteresovana lica mogu dati izjave bez prisustva drugih zainteresovanih lica, i nije potrebno da se u svakom slučaju tim licima daje prilika da se izjasne o izjavama drugih zainteresovanih lica.

(5) Ako sud posumnja da je lice koje po zakonu polaže pravo na nasljeđe jedini ili najbliži srodnik umrlog, može saslušati i lica za koja smatra da bi mogla imati jednako ili jače pravo na nasljeđe, a može ta lica pozvati i oglasom po odredbama člana 124. ovog zakona.

Član 126.

(1) Ako se nasljednik primio nasljeđa ili ako se odrekao nasljeđa pred sudom, izjavu o tome mora potpisati nasljednik ili njegov zastupnik.

(2) Po zamolnici suda nasljedničku izjavu može uzeti i notar, primjenjujući pravila koja važe i za sud prilikom uzimanja nasljedničke izjave.

(3) U izjavi treba navesti da li se nasljednik prima, odnosno odriče dijela koji mu pripada na osnovu zakona ili na osnovu testamenta, ili se izjava odnosi na nužni dio.

(4) Izjavu o odricanju od nasljeđa nasljednik može dati pred sudom ili pred svakim drugim nadležnim sudom. Ovu izjavu sa istim pravnim dejstvom nasljednik može dati i pred konzularnim predstavnikom ili diplomatskim predstavništvom Bosne i Hercegovine koje vrši konzularne poslove.

(5) Prilikom davanja izjave o odricanju od nasljeđa sud će nasljednika upozoriti da se može odreći od nasljeđa samo u svoje ime ili u ime svojih potomaka.

Član 127.

(1) Sud će prekinuti raspravljanje zaostavštine i uputiti učesnike da pokrenu parnicu pred sudom ili postupak pred nadležnim organom uprave, ako su među učesnicima sporne činjenice od kojih zavisi neko njihovo pravo.

(2) Sud će postupiti u smislu prethodnog stava naročito ako su sporne:

a) činjenice od kojih zavisi pravo na nasljeđe, a naročito punovažnost ili sadržina testamenta ili odnos nasljednika i ostavioca na osnovu koga se po zakonu nasljeđuje,

b) činjenice od kojih zavisi osnovanost zahtjeva nadživjelog bračnog druga i potomaka ostaviočevih, koji su živjeli sa ostaviocem u istom domaćinstvu, da im se iz zaostavštine izdvoje predmeti domaćinstva koji služe za zadovoljavanje svakodnevnih potreba,

v) činjenice od kojih zavisi veličina nasljednog dijela, a naročito uračunavanje u nasljedni dio,

g) činjenice od kojih zavisi osnovanost isključenja nužnih nasljednika ili osnovanost razloga za nedostojnost i

d) činjenice o tome da li se neko lice odreklo nasljeđa.

(3) Ako ne postoji spor o činjenicama iz stava 2. ovog člana, već se učesnici spore o primjeni prava, sud će raspraviti pravna pitanja u postupku za raspravljanje zaostavštine.

Član 128.

Ako među učesnicima postoji spor o pravu na legat ili o drugom pravu iz zaostavštine, sud će uputiti učesnike da pokrenu parnicu ili postupak pred nadležnim organom uprave, ali neće prekidati raspravljanje zaostavštine.

Član 129.

Ako se nasljednici spore bilo o činjenicama bilo o primjeni prava, sud će prekinuti raspravljanje zaostavštine i uputiti učesnike da pokrenu parnicu pred sudom ili postupak pred nadležnim organom uprave u sljedećim slučajevima:

a) ako između nasljednika postoji spor o tome da li neka imovina ulazi u zaostavštinu,

b) ako između nasljednika postoji spor povodom zahtjeva potomaka ili usvojenika ostavioca koji su sa njim živjeli u zajednici da im se iz zaostavštine izdvoji dio koji odgovara njihovom doprinosu u povećanju vrijednosti ostaviočeve imovine.

Član 130.

(1) Sud će uputiti na parnicu pred sudom, odnosno na postupak pred nadležnim organom uprave onog učesnika čije pravo smatra manje vjerovratnim.

(2) Ako sud prekine postupak, određiće rok u kome treba pokrenuti parnicu pred sudom, odnosno nadležnim organom uprave, koji ne može biti duži od 30 dana.

(3) Ako učesnik u određenom roku postupi po rješenju suda, prekid postupka trajaće dok parnica pred sudom, odnosno postupak pred nadležnim organom uprave ne bude pravosnažno završen.

(4) Ako učesnik u određenom roku ne postupi po rješenju suda, nastaviće se raspravljanje zaostavštine i, ako učesnik do završetka tog postupka ne podnese dokaz da je pokrenuo parnicu pred sudom, odnosno postupak pred nadležnim organom uprave, dovršiće se raspravljanje zaostavštine bez obzira na zahtjeve u pogledu kojih je učesnik upućen na parnicu pred sudom, odnosno na postupak pred nadležnim organom uprave.

(5) Kad je sud raspravio zaostavštinu u skladu sa stavom 4. ovog člana, kao i kad je raspravio zaostavštinu, a trebalo je da učesnike uputi na parnicu, pravosnažnost odluke suda ne sprečava da se o odnosnom zahtjevu pokrene

parnica.

1.5. Rješenje o nasljeđivanju i legatu

Član 131.

(1) Kad sud utvrdi kojim licima pripada pravo na nasljeđe, proglasiće ta lica za nasljednike rješenjem o nasljeđivanju.

(2) Rješenje o nasljeđivanju sadrži:

a) ime i prezime umrlog i ime njegovog roditelja, zanimanje, datum rođenja i državljanstvo umrlog, a za umrla ženska lica i njihovo djevojačko prezime,

b) označenje nepokretnosti sa podacima iz zemljišnih knjiga, kao i označenje pokretnih stvari sa pozivom na popis,

v) ime i prezime, zanimanje i prebivalište nasljednika, odnos nasljednika prema ostaviocu, da li nasljeđuje kao zakonski ili testamentarni nasljednik, ako ima više nasljednika i dio u kome učestvuje u nasljeđu,

g) da li je i koliko pravo nasljednika odloženo zbog neprispjelog vremena, ili je ograničeno na izvjesno vrijeme, ili je odloženo zbog neispunjenog uslova ili je zavisno od raskidnog uslova, odnosno naloga koji se ima smatrati kao raskidni uslov, ili je ograničeno pravo plodouživanja i u čiju korist i

d) ime i prezime, zanimanje i prebivalište lica kojima je pripao legat, plodouživanje, ili koje drugo pravo iz zaostavštine sa tačnim naznačenjem tog prava.

(3) Ako u postupku za raspravljanje zaostavštine svi nasljednici sporazumno predlože diobu i način diobe, sud će ovaj sporazum unijeti u rješenje o nasljeđivanju.

Član 132.

(1) Rješenje o nasljeđivanju dostaviće se svim nasljednicima i legatarima, kao i licima koja su u toku postupka istakla zahtjev za nasljeđe.

(2) Pravosnažno rješenje o nasljeđivanju dostaviće se zemljišnoknjižnoj kancelariji mjesno nadležnog suda.

Član 133.

Kad budu podneseni dokazi o izvršenju i obezbjeđenju obaveza koje su nasljedniku naložene testamentom u korist lica koja nisu sposobna da se sama staraju o svojim poslovima ili za postizanje neke opštekorisne svrhe, sud će narediti da se u zemljišnu knjigu ili drugu odgovarajuću evidenciju izvrše potrebni upisi, kao i da se ovlašćenim licima predaju pokretne stvari koje se nalaze na čuvanju kod suda.

Član 134.

Kad je pravo nasljednika ili legatara odloženo zbog neprispjelog vremena, ili je ograničeno na izvjesno vrijeme, ili je odloženo zbog neispunjenog uslova ili je zavisno od raskidnog uslova, odnosno naloga koji se ima smatrati kao raskidni uslov, sud će po prijedlogu zainteresovanih lica odrediti privremene mjere za obezbjeđenje, odnosno dijela zaostavštine po odredbama Zakona o izvršnom postupku ("Službeni glasnik Republike Srpske", br. 59/03, 85/03, 64/05 i 118/07), ukoliko testamentom nije drugačije određeno.

Član 135.

Ako nasljednici ne osporavaju legat, sud može i prije donošenja rješenja o nasljeđivanju, na zahtjev legatara, donijeti posebno rješenje o legatu. U tom slučaju shodno će se primjenjivati odredbe o dostavljanju pravosnažnog rješenja o nasljeđivanju nadležnom organu uprave, o upisima u zemljišnoj knjizi i drugoj odgovarajućoj evidenciji i o predaji pokretnih stvari koje se nalaze na čuvanju kod suda.

Član 136.

Kad sud utvrdi da nema nasljednika, ili kad se ne zna da li ima nasljednika, a u roku propisanom ovim zakonom ne javi se niko ko polaže pravo na nasljeđe, sud će donijeti rješenje u skladu sa članom 20. Zakona o nasljeđivanju ("Službeni glasnik Republike Srpske", broj 1/09).

Član 137.

Pravosnažno rješenje o nasljeđivanju ili legatu vezuje učesnike koji su učestvovali u postupku raspravljanja zaostavštine, ukoliko im nije priznato pravo da svoj zahtjev ostvaruju u parnici.

1.6. Nasljedno-pravni zahtjevi poslije pravosnažnosti rješenja o nasljeđivanju

Član 138.

(1) Ako se po pravosnažnosti rješenja o nasljeđivanju pronađe imovina za koju se u vrijeme donošenja rješenja nije znalo da pripada zaostavštini, sud neće ponovo raspravljati zaostavštinu, već će ovu imovinu novim rješenjem raspodijeliti na osnovu ranije donesenog rješenja o nasljeđivanju (dopunsko rješenje).

(2) Ako ranije nije raspravljena zaostavština, sud će raspraviti zaostavštinu samo ako se pronađena imovina sastoji od nepokretnosti.

(3) Ako se pronađena imovina sastoji od pokretne imovine, sud će raspraviti zaostavštinu samo na zahtjev zainteresovanog lica.

(4) Prije raspravljanja naknadno pronađene imovine, sud će pozvati nasljednike koji su se odrekli nasljeđa da se u određenom roku izjasne da li ostaju kod odricanja ili traže da im se prizna pravo na nasljeđe na naknadno pronađenoj imovini.

(5) Rješenje kojim je raspodijeljena naknadno pronađena imovina, sud će dostaviti i nasljednicima koji su se odrekli nasljeđa.

Član 139.

(1) Ako se nakon pravosnažnosti rješenja o nasljeđivanju pronađe testament, sud će ga proglasiti i zapisnik o proglašenom testamentu dostaviti nadležnom sudu, a zadržati prepis pronađenog testameta.

(2) Sud neće ponovo raspravljati zaostavštinu već će obavijestiti zainteresovana lica o proglašenju testameta i upozoriti ih da mogu svoja prava na osnovu testameta ostvariti u parničnom postupku.

Član 140.

Ako po pravosnažnosti rješenja o nasljeđivanju ili rješenja o legatu neko lice koje nije učestvovalo u postupku za raspravljanje zaostavštine polaže pravo na zaostavštinu kao nasljednik, sud neće ponovo raspravljati zaostavštinu, već će to lice uputiti da može svoje pravo ostvariti u parničnom postupku.

Član 141.

Kad je raspravljanje zaostavštine završeno pravosnažnim rješenjem o nasljeđivanju ili rješenjem o legatu, a postoje uslovi za ponavljanje postupka po pravilima parničnog postupka, neće se ponoviti postupak za raspravljanje zaostavštine, već učesnici svoja prava mogu ostvariti u parničnom postupku.

1.7. Postupak kad je za raspravljanje zaostavštine nadležan inostrani organ

Član 142.

(1) Kad je za raspravljanje zaostavštine nadležan inostrani organ, sud na čijem je području ostavilac umro izdaće po prijemu smrtonosne oglas kojim će pozvati sva lica u zemlji koja imaju zahtjeve prema zaostavštini kao nasljednici, legatari ili povjerioci, da u oglasnom roku, koji ne može biti kraći od 30 dana ni duži od šest mjeseci a koji teče od dana objavljivanja oglasa u "Službenom glasniku Republike Srpske", prijave svoje zahtjeve, jer će se u protivnom slučaju pokretna imovina iz zaostavštine predati nadležnom organu strane države ili licu koje taj organ ovlasti za prijem te imovine.

(2) Oglas će se, pored objavljivanja u "Službenom glasniku Republike Srpske", objaviti i na oglasnoj tabli suda, a po potrebi i na drugi pogodan način. Jedan primjerak oglasa dostaviće se najbližem diplomatskom ili konzularnom predstavniku odnosno strane države u našoj zemlji.

(3) Sud neće izdati oglas ako se radi o maloj vrijednosti zaostavštine.

(4) Ako se ne izda oglas iz stava 3. ovog člana, zaostavština se ne smije predati prije nego što proteknu tri mjeseca od dana smrti stranog državljanina.

Član 143.

(1) Ako koji od nasljednika ili legatara prijavi svoj zahtjev, sud će zadržati zaostavštinu, odnosno njen dio koji je potreban za pokriće tog zahtjeva sve dok organ strane države ne donese pravosnažnu odluku o tom zahtjevu.

(2) Sud će u pogledu prijavljenog zahtjeva izvršiti ovu odluku iz zadržane zaostavštine ili iz njenog dijela, a ostatak će predati organu strane države.

(3) Ako koji povjerilac prijavi svoje potraživanje, sud će zadržati zaostavštinu ili njen dio koji je potreban za pokriće tog potraživanja sve dok to potraživanje ne bude podmireno ili obezbijeđeno.

Član 144.

(1) Ako je za raspravljanje zaostavštine stranog državljanina u pogledu njegove pokretne imovine nadležan inostrani organ, sud će, ako svi nasljednici koji se nalaze u zemlji predlože da raspravu sprovede domaći sud, pozvati sve nasljednike i legatere u inostranstvu da u roku od šest mjeseci od dana dostavljanja poziva istaknu prigovor nenadležnosti suda u Republici Srpskoj, jer će postupak raspravljanja zaostavštine sprovesti domaći sud.

(2) Poznati nasljednici kojima se ne zna boravište pozvaće se oglasom.

(3) Oglas će se objaviti u "Službenom glasniku Republike Srpske" i na oglasnoj tabli suda, a po potrebi i na drugi pogodan način. Primjerak oglasa dostaviće se najbližem diplomatskom ili konzularnom predstavniku odnosno strane države u našoj zemlji.

(4) Ako nijedan od nasljednika ili legatara iz inostranstva nije istakao prigovor nadležnosti domaćeg suda, ovaj sud

će po proteku određenog roka raspraviti zaostavštinu.

2. Notari kao sudski povjerenici

Član 145.

- (1) Sud može povjeriti vođenje ostavinskog postupka notaru pod uslovima:
- (a) da učesnik u ostavinskom postupku to zahtijeva,
 - (b) da u ostavinskom postupku u kojem učestvuje više nasljednika svi daju izjavu da su saglasni da se postupak povjeri notaru,
 - (v) da je notar saglasan i
 - (g) da se povjereni poslovi mogu opozvati iz opravdanih razloga.
- (2) Sud će, pod uslovima iz stava 1. ovog člana, ostavinski predmet povjeriti notaru sa službenim sjedištem tog suda u roku od tri dana od dana podnietog zahtjeva.

Član 146.

- (1) Notar kao sudski povjerenik sprovodi radnje i donosi odluke u ostavinskom postupku saglasno odluci suda o povjerenim poslovima i odredbama ovog zakona.
- (2) Sud će iz opravdanih razloga, a posebno po prigovoru učesnika u ostavinskom postupku oduzeti notaru dalje sprovođenje ostavinske rasprave koja mu je povjerena i raspravu sam sprovesti ili povjeriti drugom notaru.
- (3) Razlozi iz stava 2. ovog člana su: prigovor učesnika u postupku na povjerenu nadležnost sa suda na notara, nemogućnost notara da zbog bolesti ili kog drugog razloga obavlja povjereni posao, očito zanemarivanje zakonskih obaveza od strane notara ili drugi važni razlozi po ocjeni suda.
- (4) U slučaju prigovora iz stava 2. ovog člana notar će postupiti u skladu sa članom 151. stav 2. ovog zakona.
- (5) Protiv odluke suda iz st. 1. i 2. ovog člana nije dopuštena žalba.

Član 147.

U postupku koji se sprovodi pred notarem, stranka može biti zastupana po odredbama koje se primjenjuju na zastupanje po odredbama ovog zakona.

Član 148.

- (1) Na notara kao povjerenika suda na odgovarajući način primjenjuju se pravila koja uređuju postupak u kojem mu je povjereno obavljanje određenih poslova, naročito pravila o izuzeću, dostavi, traženju pravne pomoći, podataka itd.
- (2) Poslije izvršenja određene službene radnje notar je dužan bez odgađanja podnijeti izvještaj sudu koji mu je povjerio te radnje.

Član 149.

Nadzor nad radom notara kao povjerenika suda obavlja sud. Sud ima ovlašćenje narediti notaru da preda spise i po službenoj dužnosti prisilno izvršiti takav nalog.

Član 150.

Spisi o službenim radnjama koje je notar obavio kao povjerenik suda čuvaju se u arhivi tog suda odvojeno od ostalih spisa.

Član 151.

- (1) Protiv rješenja koje je donio notar dopušten je prigovor u roku od osam dana od dana dostave rješenja strankama.
- (2) Prigovor se dostavlja notaru koji ga je dužan bez odlaganja zajedno sa spisom dostaviti nadležnom sudu.

Član 152.

- (1) Odlučujući o prigovoru protiv rješenja koje je donio notar, sud može rješenje o nasljeđivanju održati na snazi ili ga u cijelosti ili djelomično ukinuti.
- (2) Kad sud ukine u cijelosti ili djelomično rješenje notara, sam će odlučiti o predmetnoj stvari.
- (3) Protiv rješenja suda kojim je rješenja notara u cijelosti ili djelimično ukinuto, nije dopuštena posebna žalba.

Član 153.

- (1) Notar je dužan sprovesti ostavinski postupak u roku u kome sud odredi, računajući od dana prijema predmeta.
- (2) U slučaju da notar iz opravdanih razloga ne uspije sprovesti postupak u roku određenom od strane suda, dužan je o tome izvijestiti sud i obrazložiti razloge zbog kojih nije završio postupak.

Član 154.

Ako su među učesnicima u postupku sporne činjenice od kojih zavisi neko njihovo pravo, notar će vratiti te spise nadležnom sudu, a u notarskom spisu zadržati kopiju ili prepis tog spisa.

Član 155.

Kad na području suda službeno sjedište ima više notara, predmeti će im se dostavljati u rad ravnomjerno prema abecednom redu prezimena notara.

Član 156.

Nagrada i naknada troškova notara kao povjerenika suda u sprovođenju ostavinskog postupka biće utvrđena tarifom o nagradama i naknadama notara.

3. Određivanje naknade za eksproprisane nepokretnosti

Član 157.

U postupku određivanja naknade za eksproprisanu nepokretnost sud određuje visinu naknade za eksproprisanu nepokretnost kad korisnik eksproprijacije i raniji vlasnik pred nadležnim organom uprave nisu postigli sporazum o naknadi za eksproprisanu nepokretnost.

Član 158.

(1) Ako učesnici ne postignu sporazum o naknadi za eksproprisanu nepokretnost u roku od 60 dana po pravosnažnosti rješenja o eksproprijaciji, nadležni organ jedinice lokalne samouprave dostaviće pravosnažno rješenje o eksproprijaciji sa svim spisima i dokazima o isplati vlasniku ponuđenog iznosa naknade ili o polaganju istog u depozit suda na čijem se području nalazi eksproprisana nepokretnost, radi određivanja naknade.

(2) Organ iz stava 1. ovog člana može i prije isteka roka od 60 dana dostaviti rješenje o eksproprijaciji sa spisima nadležnom sudu, ako iz izjava učesnika utvrdi da se ne može postići sporazum o naknadi.

(3) Ako nadležni organ uprave ne postupi po odredbama stava 1. ovog člana, učesnici se mogu neposredno obratiti nadležnom sudu sa zahtjevom za određivanje naknade.

Član 159.

(1) Postupak određivanja naknade za eksproprisanu nepokretnost sud vodi po službenoj dužnosti.

(2) Postupak iz stava 1. ovog člana je hitan i sud će odrediti ročište iz člana [160.](#) ovog zakona u roku od 15 dana, računajući od dana kada je sud zaprimio predmet organa uprave po kojem korisnik eksproprijacije i raniji vlasnik pred nadležnim organom uprave nisu postigli saglasnost o naknadi za eksproprisanu nepokretnost.

(3) Sud može, na prvom ročištu nakon izjašnjenja učesnika u postupku i na bazi stanja u spisu donijeti rješenje o visini naknade za eksproprisane nepokretnosti.

(4) Ukoliko sud ocijeni da treba izvesti druge dokaze koje učesnici predlože, a nađe da to ima značaja za određivanje naknade, sud će izvesti i te dokaze i donijeti rješenje o visini naknade za eksproprisanu nepokretnost u roku od tri mjeseca, računajući od dana održanog prvog ročišta.

(5) Na prvostepeno rješenje učesnici u postupku imaju pravo žalbe u roku od osam dana, računajući od dana uručenja prvostepenog rješenja.

(6) O žalbi na prvostepeno rješenje nadležni sud će, u skladu sa odredbama ovog zakona, odlučiti o žalbi u roku od 45 dana.

(7) Ukoliko se ne ispoštuju rokovi iz st. 2., 3., 4., 5. i 6. ovog zakona, o razlozima prekoračenja rokova sudija koji vodi postupak pismeno će obavijestiti predsjednika suda u roku od tri dana, računajući od dana isteka rokova utvrđenih ovim članom.

Član 160.

(1) Sud će odrediti ročište na kojem će omogućiti učesnicima da se izjasne o obliku i obimu, odnosno visini naknade, kao i o dokazima o vrijednosti nepokretnosti, koji se pribavljaju po službenoj dužnosti.

(2) Sud će na ročištu izvesti i druge dokaze koje učesnici predlože, ako nađe da to ima značaja za određivanje naknade, a po potrebi odrediće i vještačenje.

Član 161.

Troškove postupka određivanja naknade za eksproprisane nepokretnosti snosi korisnik eksproprijacije, osim troškova koji su izazvani neopravdanim postupcima ranijeg vlasnika.

Član 162.

(1) Ako učesnici zaključe sporazum da se naknada za eksproprisanu zgradu ili stan odredi u obliku davanja druge zgrade ili stana, sporazumom će se odrediti i rok za izvršenje uzajamnih obaveza. Ako taj rok ne odrede, sud će rješenjem o naknadi odrediti rok o iseljenju iz eksproprisane zgrade, odnosno stana kao posebnog dijela zgrade, prema Zakonu o eksproprijaciji ("Službeni glasnik Republike Srpske", br. 112/06, 37/07 i 66/08).

(2) Odredba stava 1. ovog člana shodno se primjenjuje i na zemljoradnika kad mu je po sporazumu sa korisnikom eksproprijacije ili na njegov zahtjev naknada za ekspropisano poljoprivredno zemljište određena davanjem u vlasništvo druge nepokretnosti.

Član 163.

(1) Nakon što utvrdi bitne činjenice, sud donosi rješenje kojim određuje oblik i obim, odnosno visinu naknade za ekspropisiranu nepokretnost.

(2) Ako učesnici zaključe sporazum o obliku i obimu, odnosno visini naknade, sud će svoje rješenje zasnovati na njihovom sporazumu, ukoliko nađe da sporazum nije u suprotnosti sa prinudnim propisima.

Član 164.

Odredbe o postupku određivanja naknade za ekspropisiranu nepokretnost shodno se primjenjuju i u drugim slučajevima kada se ranijem vlasniku po zakonu priznaje pravo na naknadu za nepokretnost na kojoj je izgubio pravo vlasništva ili drugo stvarno pravo.

4. Upravljanje i korišćenje zajedničkim stvarima

Član 165.

U postupku za upravljanje i korišćenje zajedničkim stvarima sud određuje način upravljanja i korišćenja zajedničkim stvarima suvlasnika, sukorisnika i drugih suposjednika iste stvari.

Član 166.

(1) Postupak za upravljanje i korišćenje zajedničkim stvarima pokreće se na prijedlog lica koje smatra da je povrijeđeno u pravu upravljanja ili korišćenja zajedničke stvari.

(2) Prijedlog sadrži podatke o zainteresovanim licima i o stvari koja je predmet postupka, kao i razloge zbog kojih se postupak pokreće.

(3) Prijedlog se podnosi sudu na čijem području se stvar nalazi, a ako se stvar nalazi na području više sudova, prijedlog se može podnijeti svakom od tih sudova.

Član 167.

(1) Po prijemu prijedloga sud će zakazati ročište na koje će pozvati sva zainteresovana lica, ukazaće im na mogućnost sporazuma i pomoći im da sporazumno urede način upravljanja, odnosno korišćenja zajedničke stvari.

(2) Sporazum zainteresovanih lica sud će, nakon što im predoči prirodu i pravno dejstvo sudskog poravnanja, unijeti u zapisnik kao sudsko poravnanje.

Član 168.

(1) Ako se zainteresovana lica ne sporazumiju, sud će sprovesti potrebne dokaze i na osnovu rezultata cjelokupnog postupka donijeti rješenje kojim će urediti način upravljanja ili korišćenja zajedničkom stvari po odgovarajućim propisima o materijalnim propisima, vodeći računa o njihovim posebnim i zajedničkim interesima.

(2) Kad se prijedlogom traži uređenje korišćenja zajedničkog stana ili poslovnih prostorija, sud će naročito urediti koje će prostorije zainteresovana lica koristiti posebno, a koje zajednički, način korišćenja zajedničkih prostorija, kao i na koji način će se snositi troškovi korišćenja prostorija.

Član 169.

(1) Kad je među zainteresovanim licima sporno pravo na stvar koja je predmet postupka ili je sporan obim prava, sud će uputiti predlagača da u roku od 15 dana pokrene parnicu ili postupak pred nadležnim organom uprave radi rješenja spornog prava, odnosno pravnog odnosa, a vanparnični postupak će prekinuti.

(2) Ako predlagač ne pokrene postupak u određenom roku, smatraće se da je prijedlog povučen.

(3) Sud može, do donošenja odluke nadležnog organa, privremeno urediti odnose zainteresovanih lica u pogledu upravljanja i korišćenja zajedničkom stvari kad to okolnosti slučaja zahtijevaju, a naročito da bi se spriječila znatnija šteta, samovlašće ili očigledna nepravda za pojedina zainteresovana lica.

(4) Odredbe stava 3. ovog člana primijenit će se i kad su zainteresovana lica suposjednici stvari koji ne raspolažu dokazima o zakonitom osnovu sticanja posjeda.

Član 170.

Zainteresovana lica mogu u parnici ili drugom postupku ostvarivati svoja prava u odnosu na stvar o čijem je upravljanju i korišćenju pravosnažno odlučeno u postupku upravljanja i korišćenja zajedničkim stvarima.

Član 171.

(1) Odredbe ovog zakona o upravljanju i korišćenju zajedničkim stvarima primjenjuju se i na vlasnike i posjednike posebnih dijelova zgrada u pogledu upravljanja i korišćenja zajedničkim dijelovima zgrade koji služe zgradi kao cjelini

ili samo nekim posebnim dijelovima zgrade, u kom slučaju se zainteresovanim licima smatraju samo vlasnici tih dijelova zgrade, ako se uređivanjem njihovih uzajamnih odnosa ne dira u prava vlasnika drugih dijelova zgrade.

(2) Odnosi između vlasnika posebnih dijelova zgrade uređuju se u skladu sa odredbama Zakona o stvarnim pravima ("Službeni glasnik Republike Srpske", broj 124/08).

5. Dioba stvari i imovine u suvlasništvu

Član 172.

U postupku diobe stvari i imovine u suvlasništvu sud odlučuje o diobi i načinu diobe tih stvari i imovine.

Član 173.

(1) Postupak diobe stvari i imovine u suvlasništvu može prijedlogom pokrenuti suvlasnik, a prijedlog mora obuhvatiti sve suvlasnike.

(2) Prijedlog sadrži sve podatke o predmetu diobe, veličini dijela i o drugim stvarnim pravima svakog suvlasnika. Za nepokretnost moraju se navesti zemljišnoknjižni ili katastarski podaci i priložiti odgovarajući pismeni dokazi o pravu svojine, pravu služnosti i drugim stvarnim pravima kao i o posjedu nepokretnosti.

(3) Prijedlog se podnosi sudu na čijem području se stvar ili imovina nalazi, a ako se stvari ili imovina u suvlasništvu nalaze na području više sudova, nadležan je svaki od tih sudova.

Član 174.

(1) Ako sud, postupajući po prijedlogu, utvrdi da je među suvlasnicima sporno pravo na stvarima koje su predmet diobe ili pravo na imovini, sporna veličina dijela u stvarima, odnosno imovini u suvlasništvu ili je sporno koje stvari, odnosno prava ulaze u imovinu u suvlasništvu, prekinuće postupak i uputiti predlagača da u roku od 15 dana pokrene parnicu.

(2) Ako predlagač u određenom roku ne pokrene parnicu, smatraće se da je prijedlog povučen.

Član 175.

Sud će po prijemu prijedloga zakazati ročište na koje će pozvati sve suvlasnike i lica koja po predmetu diobe imaju neko stvarno pravo.

Član 176.

Ako suvlasnici ili lica koja po predmetu diobe imaju neko stvarno pravo u toku postupka, postignu poravnanje o uslovima i načinu diobe, sud će poravnanje unijeti u zapisnik kao sudsko poravnanje.

Član 177.

(1) Ako lica iz člana [176.](#) ovog zakona ne postignu poravnanje o uslovima i načinu diobe, sud će ih saslušati, sprovesti potrebne dokaze, a kad je to nužno, i vještačenje, pa će na osnovu rezultata cjelokupnog postupka, u skladu sa odgovarajućim propisima materijalnog prava donijeti rješenje o diobi stvari ili imovine u suvlasništvu, vodeći računa da zadovolji opravdane zahtjeve i interese suvlasnika i lica koja po predmetu diobe imaju neko stvarno pravo.

(2) Pri odlučivanju kome treba da pripadne određena stvar sud će naročito imati u vidu posebne potrebe pojedinih suvlasnika zbog kojih ta stvar treba da pripadne tom suvlasniku.

(3) Ako se dioba stvari ima izvršiti njenom prodajom, prodaja će se dozvoliti i izvršiti po odredbama Zakona o izvršnom postupku.

Član 178.

(1) Rješenje o diobi sadrži: predmet, uslove i način diobe, podatke o fizičkim dijelovima stvari i pravima koja su pripala pojedinom suvlasniku, kao i prava i obaveze suvlasnika utvrđene diobom.

(2) Rješenjem o diobi sud će odlučiti i o načinu ostvarivanja služnosti i drugih stvarnih prava na dijelovima stvari koja je fizički podijeljena između suvlasnika.

6. Uređenje međa

Član 179.

U postupku uređenja međa sud uređuje među između susjednih nepokretnosti kad su međašnji znaci uništeni, oštećeni ili pomjereni.

Član 180.

(1) Prijedlog za uređenje međa između susjednih zemljišnih parcela može podnijeti svaki od vlasnika, odnosno posjednika tih parcela, a kada je to zakonom određeno, i ovlašćeni organ.

(2) Prijedlog sadrži podatke o vlasnicima, odnosno posjednicima susjednih parcela, zemljišnim parcelama između kojih se međa uređuje, sa oznakama tih parcela iz zemljišnih i katastarskih knjiga, razloge zbog kojih se postupak

pokreće, kao i vrijednost sporne međašnje površine.

Član 181.

(1) Po prijemu prijedloga sud može zakazati ročište u sudu na koje će pozvati učesnike radi pokušaja sporazumnog uređenja međa.

(2) Ako učesnici ne postignu sporazum, sud će zakazati ročište na licu mjesta na koje će, pored učesnika, pozvati vještaka geodetske, odnosno druge odgovarajuće struke, a po potrebi i predložene svjedoke.

(3) Uz poziv za ročište učesnici se pozivaju da podnesu sve isprave, skice i druge dokaze od značaja za uređenje međa. U pozivu će se učesnici upozoriti na posljedice nedolaska na ročište.

Član 182.

(1) Ako predlagač ne dođe na ročište, a bio je uredno pozvan, ročište će se održati ukoliko to predloži protivnik predlagača.

(2) Ako niko ne predloži održavanje ročišta, smatraće se da je prijedlog povučen.

Član 183.

(1) Na ročištu za uređenje međa sud će na licu mjesta utvrditi među između zemljišnih parcela učesnika i obilježiti je trajnim i vidnim međašnjim znacima.

(2) O radnjama preduzetim na ročištu za uređenje međa sastavlja se zapisnik u koji se unosi naročito: opis zatečenog stanja i sadržaj izjava učesnika, vještaka i svjedoka. Uz zapisnik se prilažu skica zatečenog stanja i skica stanja uspostavljenog uređenjem međa.

Član 184.

U rješenju o uređenju međa sud opisuje među između zemljišnih parcela učesnika, pozivajući se na skicu uspostavljenog stanja koja je sastavni dio rješenja.

Član 185.

Sud neće uređivati među na građevinskom zemljištu na kome postoji pravo svojine, osim u slučaju ako nije izvršena parcelacija zemljišta po odredbama Zakona o prostornom uređenju - Prečišćeni tekst ("Službeni glasnik Republike Srpske", br. 84/02, 14/03, 112/06 i 53/07).

V - UREĐENJE DRUGIH VANPARNIČNIH STVARI

1. Sastavljanje i ovjeravanje sadržine isprava

Član 186.

(1) U postupku za sastavljanje ili ovjeravanje sadržine isprave sud sastavlja i ovjerava ispravu kad je za nastanak prava ili punovažnost pravnog posla potrebno postojanje javne isprave.

(2) U skladu sa odredbom stava 1. ovog člana sastavlja se i sudski testament.

Član 187.

(1) Za sastavljanje ili ovjeravanje isprave mjesno je nadležan svaki stvarno nadležni sud.

(2) Ispravu sastavlja ili ovjerava sudija.

Član 188.

Isprava se sastavlja u sudu, a van suda kada učesnik nije u mogućnosti da dođe u sud ili kad za to postoje drugi opravdani razlozi.

Član 189.

(1) Prije sastavljanja isprave sudija utvrđuje identitet predlagača.

(2) Kad sudija ne poznaje predlagača lično, njegov identitet utvrđuje javnom ispravom sa fotografijom ili izjavom svjedoka čiji je identitet utvrđen javnim ispravama.

Član 190.

Ako je predlagač nepismen ili nijem, ili slijep, ili ne poznaje jezik koji je u službenoj upotrebi u sudu, sastavljanje isprave vrši se u prisustvu dva punoljetna svjedoka koje sudija lično poznaje ili čiji je identitet utvrdio javnim ispravama sa fotografijom.

Član 191.

(1) Ako predlagač ne zna jezik na kome se sastavlja isprava, sudija će ispravu sastaviti uz učešće sudskog tumača.

(2) Ako je predlagač gluhonijem ili slijep, sudija će ispravu sastaviti uz učešće tumača koji se sa predlagačem

može sporazumjeti.

Član 192.

Svjedoci pri sastavljanju isprava mogu biti lica koja su pismena i koja poznaju službeni jezik i jezik predlagača, a ako je predlagač nijem, i da se s njim mogu sporazumjeti.

Član 193.

(1) Kada utvrdi da postoje uslovi iz člana [192.](#) ovog zakona, sudija utvrđuje da li postoji slobodna volja da se zaključi pravni posao.

(2) Sudija je dužan da učesnicima objasni smisao pravnog posla, da im ukaže na njegove posljedice i da ispita da li je pravni posao dozvoljen, odnosno da nije u suprotnosti sa prinudnim propisima.

Član 194.

Ako sudija utvrdi da nisu ispunjeni uslovi iz člana [193.](#) ovog zakona, rješenjem će odbiti da sastavi ispravu.

Član 195.

(1) O sastavljanju isprave sačinjava se zapisnik u koji se unosi način na koji je utvrđen identitet učesnika, svjedoka i tumača koji su prisustvovali sastavljanju isprave.

(2) Zapisnik potpisuju učesnici i svjedoci.

(3) Uz zapisnik se predlaže primjerak sastavljene i potpisane isprave.

Član 196.

(1) Pri sastavljanju sudskog testamenta svjedoci ne mogu biti potomci zavještaoca, njegovi usvojenici i njihovi potomci, njegovi preci zaključno sa djedom i babom i njihovim potomcima prvog stepena, njegovi srodnici u pobočnoj liniji do trećeg stepena, supružnici svih ovih lica i supružnik ostavioca.

(2) Odredbe stava 1. ovog člana shodno se primjenjuju i na sudske tumače.

Član 197.

(1) Kad sasluša zavještaoca, sudija će njegovu izjavu vjerno unijeti u zapisnik, po mogućnosti riječima zavještaoca, pazeći pri tome da volja zavještaoca bude jasno izražena.

(2) U zapisnik će se unijeti i sve okolnosti koje bi mogle biti važne za punovažnost testamenta.

(3) Kad je to potrebno, sudija će zavještaocu objasniti propise koji ograničavaju zavještaoca u raspolaganju testamentom.

Član 198.

Ako je testament sastavljen u prisustvu dva svjedoka zbog toga što zavještalcu ne zna da čita, sudija će mu pročitati testament, a potom će ga zavještalcu, pošto izjavi da je to njegov testament, u prisustvu svjedoka potpisati ili staviti na njega otisak kažiprsta.

Član 199.

(1) Ako zavještalcu ne poznaje jezik koji je u službenoj upotrebi u sudu ili je nijem ili gluhi, sudija će preko sudskog tumača pročitati testament, a zavještalcu će preko sudskog tumača izjaviti da je testament njegov.

(2) Svjedoci će se potpisati na samom testamentu, a sudija će na testamentu utvrditi da su sve ove radnje izvršene.

Član 200.

(1) Ako sud sastavlja testament koji se sastoji od više listova, isti će se prošiti jamstvenikom i oba kraja će se zapečatiti sudskim pečatom.

(2) Svaki list zapisnika zavještalcu će potpisati posebno ili na njemu staviti otisak kažiprsta. Na kraju zapisnika označiće se od koliko listova se sastoji testament.

Član 201.

Ako je testament sastavljen u sudu na čijem području zavještalcu nema prebivalište, sud je dužan da o tome odmah obavijesti sud na čijem području zavještalcu ima prebivalište.

Član 202.

Ako zavještalcu opozove svoj testament, na opozivanje testamenta shodno će se primijeniti odredbe o sastavljanju testamenta. Opozivanje testamenta će se zabilježiti na testamentu koji se čuva u sudu.

Član 203.

- (1) Sud vrši ovjeravanje sadržine isprave kada je to zakonom određeno.
- (2) Ovjeravanje isprave vrši se na samoj ispravi potpisom sudije i stavljanjem pečata suda.
- (3) Po izvršenom ovjeravanju isprave, sud predaje učesnicima originalan primjerak ove isprave.

2. Čuvanje isprava

Član 204.

Sud je dužan primiti ispravu na čuvanje kad je zakonom za pojedine vrste isprava to izričito određeno ili kad je to potrebno radi obezbjeđenja određenih imovinskih ili drugih prava.

Član 205.

Isprava se može predati na čuvanje svakom stvarno nadležnom sudu, s tim što se identitet podnosioca isprave utvrđuje prema odredbama člana 189. ovog zakona.

Član 206.

- (1) O prijemu isprave na čuvanje sud sastavlja zapisnik, u koji se unose način utvrđivanja identiteta podnosioca isprave, vrsta i naziv primjene isprave.
- (2) Primljena isprava će se staviti u poseban omot, zapečatiti i čuvati odvojeno od ostalih spisa.

Član 207.

- (1) Kad sud prima na čuvanje testament koji nije sastavljen u sudu, zavještalcu ga predaje lično u otvorenom ili zatvorenom omotu.
- (2) Kad se na čuvanje predaje otvoren testament, sudija će ga pročitati zavještaocu i ukazati na eventualne nedostatke zbog kojih testament ne bi bio punovažan.
- (3) Ministar pravde će u roku od 60 dana od dana stupanja na snagu ovog zakona donijeti pravilnik koji će regulisati vođenje upisnika o sačinjenim, pohranjenim i proglašenim notarskim testamentima, a koje će voditi Notarska komora Republike Srpske.

Član 208.

- (1) Kada su svjedoci usmenog testamenta podnijeli sudu pismeno koje sadrži volju zavještaoca, sud će prijem ovakvog pismena zapisnički utvrditi, staviti u poseban omot i zapečatiti.
- (2) Na način iz člana [197.](#) ovog zakona sud će postupiti i kad svjedoci usmenog testamenta dođu u sud da usmeno ponove izjavu zavještaoca.
- (3) Pri uzimanju izjave svjedoka, sud će utvrditi izjavu volje zavještaoca i okolnosti od kojih zavisi punovažnost usmenog testamenta.

Član 209.

Nakon prijema isprave na čuvanje, sud će podnosiocu isprave izdati potvdu.

Član 210.

Ako se isprava o testamentu, osim sudskog testamenta, preda na čuvanje sudu na čijem području zavještalcu nema prebivalište, sud je dužan odmah o tome obavijestiti sud na čijem području zavještalcu ima prebivalište.

Član 211.

- (1) Isprava koja se nalazi na čuvanju kod suda vratiće se podnosiocu isprave na njegov zahtjev ili njegovom punomoćniku koji ima ovjerenu punomoć za taj posao.
- (2) O vraćanju isprave sastaviće se zapisnik, u kome će se zapisati način utvrđivanja identiteta lica kome se vraća isprava.
- (3) Ako se isprava vraća punomoćniku, punomoć se prilaže zapisniku i zadržava u spisu.

3. Sudski depozit

Član 212.

- (1) U sudski depozit mogu se predati novac, hartije od vrijednosti i druge isprave koje se mogu unovčiti, plemeniti metali, dragocjenosti i drugi predmeti izrađeni od plemenitog metala, kada je to zakonom ili drugim propisom predviđeno.
- (2) Sud je dužan da primi u depozit i druge predmete kad je zakonom određeno da dužnik može kod suda položiti za povjerioca stvar koju duguje.

Član 213.

(1) Predmeti iz člana [212.](#) ovog zakona mogu se predati svakom stvarno nadležnom sudu.

(2) Predmeti se predaju sudu u mjestu ispunjenja obaveze, osim ako razlozi ekonomičnosti ili priroda posla zahtijevaju da se položi u sudu u mjestu gdje se stvar nalazi, a mogu se predati i drugom sudu kad je to zakonom određeno.

Član 214.

(1) Prijedlog za predaju predmeta sadrži opis predmeta, vrijednost predmeta, razloge zbog kojih se predaje predmet, ime i prezime lica u čiju korist se predmet predaje i uslove pod kojima se predmet predaje.

(2) Uz prijedlog mogu se priložiti odgovarajući dokazi.

Član 215.

Sud će rješenjem odbiti prijedlog kad ocijeni da nisu ispunjeni uslovi za prijem predmeta u depozit ili ako predlagač u roku od 15 dana ne predujmi troškove čuvanja.

Član 216.

Ako sud ne odbije prijedlog, donijeće rješenje o prijemu predmeta ili novca u sudski depozit i odrediti način čuvanja.

Član 217.

Kada je deponovanje izvršeno u korist određenog lica, sud će to lice pozvati da u roku od 15 dana primi predmet iz depozita ako ispuni određene uslove za predaju.

Član 218.

(1) Ako je predmet depozita novac ili strana valuta, sud je dužan da u roku od tri dana od dana prijema, novac, odnosno stranu valutu, položi na poseban račun banke ako posebnim propisima nije drugačije određeno.

(2) Plemenite metale, stvari izrađene od plemenitih metala i druge dragocjenosti, kao i hartije od vrijednosti, sud će u roku od tri dana predati banci ukoliko posebnim propisom nije drugačije određeno.

(3) Druge predmete koji se ne mogu čuvati u sudskom depozitu sud će na prijedlog predlagača odrediti da se čuvaju u javnom skladištu ili drugoj organizaciji koja se bavi čuvanjem stvari, a fizičkom licu samo ako u mjestu gdje se predmeti nalaze nema pravnog lica koje obavlja djelatnost uskladištenja.

Član 219.

(1) Prije donošenja rješenja o prijemu u depozit sud će naložiti predlagaču polaganje u depozit potrebnog predujma za troškove čuvanja i rukovanja takvim predmetima.

(2) Prije predaje predmeta na čuvanje, sud će izvršiti popis i procjenu stvari i o tome sačiniti zapisnik u dovoljnom broju primjeraka.

Član 220.

(1) Ako lice u čiju korist je predmet predat izjavi da isti ne prima, sud će o tome obavijestiti predlagača i zatražiti da se u određenom roku izjasni.

(2) Ako lice u čiju korist je primljen predmet u sudski depozit isti ne podigne u određenom roku, sud će rješenjem pozvati predlagača da preuzme predmet.

(3) Predmeti primljeni u depozit izdaju se na osnovu rješenja suda koji je odredio prijem.

Član 221.

(1) Kad se u depozit predaju predmeti za koje predlagač ne zna kojem licu treba da se predaju ili ako ne zna koje od više deponovanih predmeta kome od više lica treba da se predaju, sud će zakazati ročište i pozvati predlagača i sva zainteresovana lica radi postizanja sporazuma kojem licu pripada deponovani predmet.

(2) Ako se uredno pozvana lica ne odazovu na ročište ili se među njima ne postigne sporazum, sud će ih rješenjem uputiti da u parnici ostvaruju pravo na predmet primljen u depozitu. U rješenju će se odrediti i rok za pokretanje parnice, o čemu se obavještava deponent.

(3) Ako se pokrene parnični postupak, sud će rješenjem pokrenuti ovaj postupak, a ako se postupak ne pokrene, sud će rješenjem pozvati predlagača da preuzme predmet iz depozita.

Član 222.

(1) Rješenje kojim se određuje izdavanje predmeta iz depozita sadrži naročito: ime i prezime ovlašćenog lica da preuzme predmet iz depozita, način, rok i uslov za preuzimanje predmeta, kao i upozorenje na pravne posljedice ako predmet ne bude preuzet u roku u kome po zakonu zastarijeva pravo na njegovo izdavanje.

(2) Rješenjem iz stava 1. ovog člana utvrđuju se i troškovi nastali u vezi sa čuvanjem i rukovanjem predmeta i ko je dužan da ih naknadi.

Član 223.

Predmet iz depozita čuvar kojeg je sud odredio može izdati samo na osnovu rješenja suda i na način kako je to u rješenju određeno.

Član 224.

Ako lice u čiju korist je predmet primljen u sudski depozit ili deponent koji je uredno pozvan da preuzme predmet isti ne podigne u roku od tri godine od dana prijema urednog poziva, sud će rješenjem utvrditi da je predmet postao svojina Republike Srpske.

Član 225.

(1) Predmet koji je na osnovu pravosnažnog rješenja iz prethodnog člana postao svojina Republike Srpske sud će predati organu jedinice lokalne samouprave na čijem se području nalazi sjedište suda.

(2) O predaji predmeta iz stava 1. ovog člana sastaviće se zapisnik.

4. Poništenje isprava

Član 226.

(1) U postupku za poništenje domaće isprave na kojoj se neposredno zasniva neko materijalno pravo i čije je posjedovanje nužno za ostvarivanje tog prava, proglašiće se da je isprava izgubila svoju važnost ako je ukradena, izgorjela ili na bilo koji način nestala ili uništena, osim ako zakonom nije zabranjeno poništenje takve isprave.

(2) Pod uslovima iz stava 1. ovog člana može se poništiti i isprava na kojoj se zasniva neko nematerijalno pravo kad ne postoje podaci na osnovu kojih nadležni organ može da izda duplikat te isprave.

Član 227.

(1) O prijedlogu za poništenje isprave koju je izdao nadležni organ uprave odlučuje sud na čijem se području nalazi sjedište izdavaoca isprave.

(2) O prijedlogu za poništenje isprave, kada je u ispravi naznačeno mjesto ispunjenja obaveze, odlučuje sud na čijem se području nalazi mjesto ispunjenja obaveze.

(3) Ako se o prijedlozima iz st. 1. i 2. ovog člana ne može odrediti nadležnost suda, o prijedlogu za poništenje isprave odlučuje sud na čijem se području nalazi sjedište, prebivalište ili boravište predlagača.

Član 228.

(1) Prijedlog za poništenje isprave može podnijeti svako lice koje je na osnovu te isprave ovlašćeno da ostvaruje neko pravo ili ima pravni interes da se nastala isprava poništi.

(2) Prijedlog za poništenje isprave sadrži bitne sastojke isprave (vrste isprave, firma, naziv i sjedište ili ime i prezime i prebivalište izdavaoca isprave, iznos obaveze, mjesto i datum izdavanja isprave, mjesto ispunjenja obaveze, da li isprava glasi na ime ili na donosioca ili po naredbi), činjenice iz kojih proizilazi da je predlagač ovlašćen za podnošenje prijedloga, kao i podatke iz kojih proizilazi vjerovatnoća da je isprava nestala ili uništena.

(3) Uz prijedloge se, ako postoji, prilaže i prepis isprave.

(4) Jednim prijedlogom može se zahtijevati poništenje više isprava pod uslovom da je mjesno nadležan isti sud.

Član 229.

(1) Ako pri prethodnom ispitivanju prijedloga iz člana [228.](#) stav 1. ovog zakona, sud utvrdi da nisu ispunjene pretpostavke za pokretanje postupka, prijedlog će se rješenjem odbaciti.

(2) Ako prijedlog ne odbaci, sud će naložiti izdavaocu isprave i povjeriocu da se u određenom roku izjasne da li je isprava čije se poništenje predlaže izdata i da li postoje i koje smetnje za sprovođenje postupka.

Član 230.

(1) Po prijemu izjašnjenja lica iz člana [229.](#) stav 2. ovog zakona, sud će oglasom objaviti pokretanje postupka za poništenje isprave.

(2) Oglas sadrži bitne sastojke isprave potrebne za njeno identifikovanje, rok u kome se mogu podnijeti prijave ili prigovori protiv prijedloga (oglasni rok), poziv da se isprava pokaže sudu ili izvijesti sud o licu i prebivalištu lica koje drži ispravu, upozorenje da će se isprava sudski poništiti ako se u oglasnom roku sa ispravom ne prijavi sudu ili ne stavi prigovor protiv prijedloga za poništenje isprave, upozorenje dužniku da po ovoj ispravi ne može ponovažno ispuniti svoju obavezu, niti zamijeniti ili obnoviti ispravu, niti izdati nove kupone ili talone i da imalac isprave ne smije prenijeti prava iz ove isprave.

Član 231.

(1) Oglas iz člana [230.](#) ovog zakona dostaviće se svim zainteresovanim licima i objaviti na oglasnoj tabli suda i jedanput objaviti o trošku predlagača u "Službenom glasniku Republike Srpske" ili na drugi odgovarajući način.

(2) Oglasni rok teče od dana objavljivanja, a ako je oglas objavljen na oba načina iz stava 1. ovog člana, oglasni

rok teče od dana objavljivanja u glasilu u kojem je kasnije objavljen.

Član 232.

(1) Dužnik ne smije ispuniti obavezu iz isprave čije se poništenje traži, niti ispravu preinačiti, obnoviti ili prenijeti na drugo lice ili za nju izdati nove kupone ili talone od momenta kad mu je dostavljen oglas ili kad je na bilo koji način saznao za pokretanje postupka radi poništenja isprave.

(2) Zabrana iz stava 1. ovog člana traje sve dok rješenje o poništenju isprave ili o obustavi postupka ne postane pravosnažno.

(3) Dužnik se može osloboditi obaveze samo ako iznos duga uplati na depozit suda.

Član 233.

Dužnik je ovlašćen da zadrži ispravu čije se poništenje traži ako mu bude podnesena radi ispunjenja obaveze ili ako je do nje došao na drugi način. Dužnik je obavezan da zadržanu ispravu preda sudu kod kojeg se vodi postupak za poništenje sa naznačenjem ličnog imena i adrese lica koje mu je ispravu predalo.

Član 234.

Sud će obustaviti postupak za poništenje isprave ako predlagač povuče prijedlog ili ako predalagač u određenom roku ne položi u sudski depozit potreban novčani iznos za objavljivanje oglasa ili ako treće lice podnese sudu ispravu ili dokaže pred sudom postojanje isprave čije se poništenje predlaže.

Član 235.

Prije donošenja rješenja sud je dužan obavijestiti predlagača o svakoj prijavi trećeg lica i blagovremenosti te prijave.

Član 236.

Kad sud utvrdi da su ispunjeni uslovi za dalje vođenje postupka, a protekne oglasni rok, zakazaće ročište i pozvati predlagača, izdavaoca isprave, dužnika iz isprave i sva lica koja su se prijavila sudu ili podnijela prigovore protiv prijedloga za poništenje isprave.

Član 237.

(1) Na osnovu rezultata postupka sud donosi rješenje o poništenju isprave ili o odbijanju prijedloga.

(2) Rješenje o poništenju isprave sadrži podatke o izdavaocu isprave i predlagaču, kao i bitne sastojke isprave uz označenje iznosa obaveze ako glasi na ispunjenje novčane obaveze.

(3) Rješenje se dostavlja svim zainteresovanim licima.

Član 238.

(1) Protiv rješenja kojim se prijedlog za poništenje isprave odbacuje ili odbija ili postupak obustavlja, žalbu može izjaviti samo predlagač.

(2) Protiv rješenja o poništenju isprave žalbu može izjaviti izdavalac isprave i dužnik iz te isprave, kao i lice ovlašćeno na osnovu isprave, ako nije predlagač.

Član 239.

(1) Pravosnažno rješenje kojim se isprava poništava zamjenjuje poništenu ispravu, dok se ne izda nova.

(2) Na osnovu pravosnažnog rješenja o poništenju isprave, predlagač može od dužnika zahtijevati ostvarivanje svih prava koja proističu iz te isprave ili mu na osnovu nje pripadaju, a može zahtijevati da mu se o njegovom trošku izda nova isprava uz predaju rješenja o poništenju.

VI - PRELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Član 240.

(1) Ako je prije početka primjene ovog zakona doneseno prvostepeno rješenje kojim se postupak pred prvostepenim sudom okončava, dalji postupak sprovede se po tadašnjim propisima vanparničnog postupka.

(2) Ako nakon početka primjene ovog zakona bude ukinuto prvostepeno rješenje, dalji postupak sprovede se po odredbama ovog zakona.

Član 241.

Stupanjem na snagu ovog zakona prestaje primjena preuzetog Zakona o vanparničnom postupku ("Službeni list SRBiH", broj 10/89) i prestaje da važi Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o vanparničnom postupku ("Službeni glasnik Republike Srpske", broj 74/05).

Član 242.

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenom glasniku Republike Srpske".
Broj: 01-637/09
8. aprila 2009. godine, Banja Luka
Predsjednik Narodne skupštine, mr Igor Radojičić, s.r.